

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2024/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Sermaye Piyasası Mevzuatı

9 Mayıs 2024 Perşembe – 18.00 - 20.00 (2 Saat)

- Uyarı!** [1] Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.
[2] Cevap kağıdı üzerine, “not talep eden ifadeler” veya “cevap dışında herhangi bir şey” yazılması yasaktır. Bu kurala aykırı davranan adayların kağıtları değerlendirme dışı bırakılacaktır.
[3] Bu sınav 5 sorudan oluşmaktadır.

Açıklama: Sorularda ad, isim ve unvan olarak örneklendirilen gerçek ve tüzel kişi şahıs ve şirketler, tamamıyla hayal ürünü olarak örneklendirme amaçlı kullanılmış olup herhangi bir kişiyi ve şirketi ifade edecek mana ve anlamda kullanılmamıştır.

Sorular

Soru 1-Konya ilinde 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında üyelerinin ihtiyaçlarını gidermek (tohum, gübre, sulama, bilgilendirme, araç ve gereç vb.) ve belirli ekonomik menfaatlerine dayalı (üretim, pazarlama vb.) işlemlerde bulunmak üzere yasal izinler alınarak tescilli tamamlanmak suretiyle, tüzel kişiliği haiz Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuştur. Söz konusu kooperatif 7 kurucu ortakla birlikte toplam 2.000 üyeli/ortaklı (bir pay 100 TL'den toplam 40.000 paya ve 4.000.000 TL sermayeye sahip) olup Genel Kurulun aldığı karar doğrultusunda, yönetim kontrolüne sahip olarak %60 sermayesi/payı söz konusu Kooperatife ait olacak şekilde, 1/7/2022 tarihinde Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'ye ortak olmuştur. Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'nin 2022 hesap dönemi satış hasılatı 46 Milyon TL iken, 2023 hesap dönemi satış hasılatı 110 Milyon TL'ye çıkmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun “Halka Açık Ortaklıklar” kapsamında;

a-Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile yönetim kontrolüne sahip olarak %60 payı Kooperatife ait olan Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'yi, halka açık ortaklık statüsünün kazanılıp kazanılmaması ve Kanunun kapsamına girip girmediği yönüyle değerlendiriniz. (5 puan)

b-Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'nin, yönetim, pay/sermaye yönüyle bağlı bulunduğu Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nden tarım ürünlerini satın almak suretiyle bunların ticaretini yapmasını, ilişkili taraflar arasında olan işlemler bakımından Kanunun “Kurumsal yönetim ilkeleri” ve Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nin “Yaygın ve süreklilik arz eden işlemler” yönüyle değerlendiriniz, yapılanları/yapılması gerekenleri açıklayınız. (16 puan)

Soru 2-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında; Kanuna göre faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumlarını belirtiniz. Sermaye piyasası kurumu ve Kanuna tabi olma açısından, “Bankalar” ile “Halka Açık Ortaklıklar”ı, Kanunun amacı, kapsamı, tanımlarını ve sermaye piyasası aracı ihracı ve sermaye piyasası faaliyetlerini dikkate alarak değerlendiriniz. (15 puan)

Soru 3-Sermayesinin %20'si halka açık şirket olarak faaliyette bulunan ve payları Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem gören, 1 adet pay 1 TL nominal bedeli ile sermayesinin tamamı toplam 60 milyon adet pay ile temsil edilmekte ve sermayesinin %10'u imtiyazlı paylara ait olup A grubu olarak, diğerleri B grubu olarak belirlenmiş olan, Damla Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.'nin Sermaye Piyasası Kurulunun belirlemiş olduğu kriterler kapsamında bağımsız denetimden/sınırlı incelemeden geçmiş dağıtılabilir karın hesaplanmasında esas alınacak Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS) uygun olarak hazırlanan 31/12/2023 tarihli bireysel finansal durum tablosu (bilançosu)'nun özet bilgileri aşağıdaki gibidir (özet finansal tabloda yer alan bilgi ve rakamların aynı şekilde yasal kayıt

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

olarak tanımlanan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında hazırlanan bilançodaki bilgi ve rakamlarla aynı olduğu kabul edilmiş ve enflasyon düzeltilmesi uygulaması ihmal edilmiştir. (Not: finansal durum tablosunda yer alan özkaynaklar, anlaşılır olması için kalem bazında, finansal durum tablosundaki mahiyetini ve tutarını değiştirmeyecek şekilde tek düzen hesap planına uygun olarak bilançoda ifade edildiği şekliyle gösterilmiştir).

31/12/2023 Tarihli Finansal Durum Tablosu (Bilanço) (bin TL)			
VARLIKLAR		YÜKÜMLÜLÜKLER	
I-Toplam Dönen Varlıklar	640.000	III-Toplam Kısa Vadeli Yük.	511.000
II-Toplam Duran Varlıklar	956.000	IV-Toplam Uzun Vadeli Yük.	940.000
		V-Toplam Özkaynaklar	145.000
		50-Ödenmiş Sermaye	60.000
		500-Sermaye	60.000
		52-Sermaye Yedekleri	26.000
		54-Kar Yedekleri	44.000
		540-Yasal Yedekler	16.000
		542-Olağanüstü Yedekler	28.000
		57-Geçmiş Yıllar Karları	29.000
		58-Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-47.000
		59-Dönem Net Karı (Zararı)	33.000
TOPLAM VARLIKLAR	1.596.000	TOPLAM KAYNAKLAR	1.596.000

Veriler

a-Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna göre oluşan ticari kazanç (ticari kar, dönem karı) üzerinden kurumlar vergisi olarak 11 Milyon TL vergi karşılığı (gideri) hesaplanmıştır (diğer vergi karşılıkları veya gider ve gelirleri ihmal edilmiştir).

b-6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında ayrılan kanuni yedek akçeler finansal durum tablosunda (bilançoda) "540-Yasal Yedekler" olarak gösterilmiş olup, bunun 10 Milyon TL'si I. Tertip genel kanuni yedek akçe, 6 Milyon TL'si ise II. Tertip genel kanuni yedek akçedir.

c-Ortaklık esas sözleşmesi ve genel kurulun aldığı karar uyarınca, 2023 hesap dönemi içerisinde 2 Milyon TL bağış yapılmıştır (6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu kabul edilmiştir).

d-Ortaklığın esas sözleşmesinde öngörülen kar dağıtım politikası doğrultusunda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay sahiplerine/ortaklara dağıtılması zorunlu olan birinci kâr payı/temettü oranı bağışlar eklenmiş net dağıtılabilir dönem karının %10'u olarak belirlenmiştir.

e-Ortaklığın esas sözleşmesi doğrultusunda, birinci kâr payı/temettü dağıtıldıktan sonra kalanın %5'i imtiyazlı pay sahiplerine dağıtılmaktadır.

f-Ortaklığın 2023 hesap döneminde, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve diğer ilgili vergi kanunları kapsamında, ticari kardan mali karı (kurumlar vergisi matrahını) hesaplarken 1 milyon TL kanunen kabul edilmeyen giderleri mevcuttur. Geçmiş yıl zararları önceki dönemlerde kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmış olup, 2023 hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim ve/veya mahsup edilecek geçmiş yıllar zararları ve diğer indirim ve istisna tutarları/hakkı bulunmamaktadır.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY

Oranlar ve Diğer Belirlemeler

a-Kurumlar vergisi oranı %25, kar dağıtımına bağlı gelir vergisi tevkifat oranı %10 dur.

b-6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun,

-509/2 maddesine göre, kâr payı ancak net dönem kârından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabilir.

-519/1 maddesine göre, yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye I. Tertip olarak ayrılır.

-519/2-c maddesine göre, pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu genel kanuni yedek akçeye II. Tertip olarak eklenir. Buna göre yasal kayıtlara göre dağıtılması gereken %5 oranındaki I. Kâr payı/temettü tutarı ödenmiş sermaye üzerinden hesap edilecektir.

-Dağıtılabilir karın hesaplanmasında, yasal kayıtlara göre oluşan geçmiş yıllar zararlarının, geçmiş yıllar karlarına, dönem net karına, ayrılması ihtiyari olan statü yedeklerine ve olağanüstü yedeklere mahsup edilebilir olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

İstenenler

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kanunun verdiği yetkiye istinaden yayımlanan Kâr Payı Tebliği (II-19.1) kapsamında;

Örneğe ve mevcut verilere göre, Damla Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.'nin genel kurulunun yaptığı toplantıya ve aldığı karara istinaden, 2023 hesap dönemine ilişkin dönem net karının, yasal sorumluluklardan sonra kalan 20 Milyon TL tutarının ikinci kar payı olarak ortaklara/pay sahiplerine nakit şeklinde dağıtımına ve kalanının olağanüstü yedeklere ayrılmasına karar verilmiş olması halinde, yasal kayıtları da dikkate alarak net dağıtılabilir dönem karını belirleyiniz. Pay sahibinin gelir vergisi tevkifatına tabi olan bireysel yatırımcılardan olduğunun kabulüyle, imtiyazlı paylar olan A grubu ve diğer B grubu 1 TL nominal bedelli 1 adet paya/lota isabet eden net kar payı tutarını ve oranını hesaplayınız. (25 Puan)

Soru 4-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında aşağıda belirtilen örnek olayı “Piyasa bozucu eylemler” ve “Sermaye Piyasası Suçları” kapsamında değerlendirerek, varsa tanımlı suç tipini, cezasını belirtiniz ve “Tedbirler”e ilişkin hükümleri de dikkate alarak, yapılanları/yapılabilecekleri/yapılması gerekenleri açıklayınız. (17 Puan)

Bir bankanın iştiraki aracı kurumu vasıtasıyla Borsa İstanbul A.Ş.'de ortaklık payı/hisse senedi alım satımı yapan ve kar payı/temettü geliri elde eden vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ, %20 oranında payları halka açık olan ve Borsa İstanbul A.Ş. ana pazarda işlem gören 500.000.000 TL ödenmiş sermayeli Gümüşdağı Maden Arama ve İşletme A.Ş.'nin her biri 1 TL nominal bedelli 500.000.000 adet payının borsada işlem gören 60.000.000 adedini, 17/3/2023 tarihinden başlamak suretiyle alım emri vererek otuz günlük süreç içerisinde borsada 1 adet pay için oluşan ortalama 10 TL piyasa alım fiyatından satın almıştır. Ahmet GÖRGÜLÜ satın alımı tamamladığı tarihten sonra sosyal medya vasıtalarını ve diğer iletişim kanallarını kullanmak suretiyle, “Gümüşhan Maden Arama ve İşletme A.Ş.'nin arama sahalarında yeni rezerv alanları keşfettiğini, bu şirketin çok büyük bir gelir artışı yaşayacağını, sonraki dönemler muhtemel temettü ödemesinin geçmiş dönemlere göre 5-10 kat daha fazla olacağını ve bu şirketin hisselerinin kaçırılmaması gerektiğini” beyan eder mahiyette şirketin paylarının değerini etkileyecek şekilde açıklamalarda bulunmuş ve oluşan talep sonucu şirketin hisseleri olağanüstü bir şekilde yükselmiştir. Ahmet GÖRGÜLÜ, 20/6/2023 tarihinde satım emri vererek 10 günlük süreçte borsada oluşan ortalama 24 TL üzerinden payların tamamını satmıştır. Bu satım süreci sonunda şirketin borsada oluşan 1 adet payının piyasa alım ve satım ve ikinci seans kapanış fiyatı 13 TL'ye düşmüştür.

-3-

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Sermaye Piyasası Kurulu yaptırdığı araştırma ve inceleme sonucu söz konusun şirketin 1 adet payının borsa ikinci seans kapanış fiyatının normal koşullarda 19/6/2023 tarihi itibarıyla en fazla 14 TL olması gerektiği, önceki 3 aylık ve devam eden 11 günlük süreçte de bunun üzerinde bir alım ve satım fiyatının söz konusu olamayacağı sonuç ve kanaatine varmıştır.

Soru 5-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kanunun verdiği yetki dahilinde yayımlanan Özel Durumlar Tebliği (II-15.1) kapsamında; “Kamunun aydınlatılmasında özel durumlar” a ilişkin olarak “İçsel Bilgilere İlişkin Esaslar” a göre, “İçsel bilgilerin açıklanması” ile “İçsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenmesi” ne ilişkin usul ve esasları açıklayınız (içsel bilgilerin açıklanması 10 puan, içsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenmesi 12 puan olmak üzere, **Toplam 22 puan**).

-4-

2024/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Sermaye Piyasası Mevzuatı

9 Mayıs 2024 Perşembe – 18.00 - 20.00

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

(23.07.2024 tarihinde Cevap 1'in sonuna ek açıklama eklenmiştir.)

Cevap 1- “Konya ilinde 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında üyelerinin ihtiyaçlarını gidermek (tohum, gübre, sulama, bilgilendirme, araç ve gereç vb.) ve belirli ekonomik menfaatlerine dayalı (üretim, pazarlama vb.) işlemlerde bulunmak üzere yasal izinler alınarak tescili tamamlanmak suretiyle, tüzel kişiliği haiz Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuştur. Söz konusu kooperatif 7 kurucu ortakla birlikte toplam 2.000 üyeli/ortaklı (bir pay 100 TL'den toplam 40.000 paya ve 4.000.000 TL sermayeye sahip) olup Genel Kurulun aldığı karar doğrultusunda, yönetim kontrolünü sahip olarak %60 sermayesi/payı söz konusu Kooperatife ait olacak şekilde, 1/7/2022 tarihinde Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'ye ortak olmuştur. Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'nin 2022 hesap dönemi satış hasılatı 46 Milyon TL iken, 2023 hesap dönemi satış hasılatı 110 Milyon TL'ye çıkmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun “Halka Açık Ortaklıklar” kapsamında;”

a-Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile yönetim kontrolünü sahip olarak %60 payı Kooperatife ait olan Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.'nin, halka açık ortaklık statüsünün kazanılması yönüyle değerlendirilmesi istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde;

“(1) Sermaye piyasası araçları, bu araçların ihracı, ihraççılar, halka arz edenler, sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumları, borsalar ile sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü diğer teşkilatlanmış piyasalar, piyasa işleticileri, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, merkezî takas kuruluşları, merkezî saklama kuruluşları, Merkezî Kayıt Kuruluşu ve Sermaye Piyasası Kurulu bu Kanun hükümlerine tabidir. Halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz edilmeyen pay ihraçları, bu Kanun kapsamı dışındadır.

“(2)Bu Kanunda ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta hüküm bulunmayan ve diğer kanunlarda bu Kanunun uygulanmayacağına belirtildiği hâllerde genel hükümler uygulanır.” Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun “Halka Açık Ortaklıklar” ana başlığı altında 16 ncı maddesinde “Halka açık ortaklık statüsünün kazanılması” düzenlenmiştir. Buna göre;

“(1) Payları borsada işlem gören ortaklıklar ile kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan ortaklıklar hariç olmak üzere pay sahibi sayısı beş yüzü aşan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılır. Bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine de tabi olurlar.

(2)Payları borsada işlem görmeyen anonim ortaklıklar, halka açık ortaklık statüsünü kazandıktan sonra en geç iki yıl içinde paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorundadırlar. Aksi durumda, Kurul, bu payların borsada işlem görmesi veya ortaklığın halka açık ortaklık statüsünden çıkarılması için, ortaklığın talebini aramaksızın gerekli kararları alır.

(3)Pay sahibi sayısı en az beş yüz olan kooperatiflerin veya kendisine ortak olan kooperatiflerin pay sahibi sayısı tek başına ya da toplam olarak en az beş yüz olan kooperatif birliklerinin veya kooperatif merkez birliklerinin yönetim kontrolüne sahip olduğu ve yıllık en az elli milyon Türk lirası

satış hasılatı yapmış olan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılır. Bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine de tabi olurlar. Bu fıkra kapsamına giren ortaklıklara ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.” Şeklinde belirleme yapılmıştır. Yapılan belirleme doğrultusunda;

- Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca, halka açık olmayan ortaklıklardan pay sahibi sayısı beş yüzü aşan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılmakta, bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine tabi olmaktadır. Bunun için öncül koşul ortaklığın anonim şirket şeklinde kurulmuş/örgütlenmiş olması gerekliliğidir. Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi anonim şirket olmadığından, paya sahip olan ortak sayısı beş yüzün üzerinde olsa da, kendisi halka açık ortak statüsünü kazanmamış olacaktır. Ayrıca Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nin sermaye piyasası araçlarının ihracı ve sermaye piyasası faaliyeti de söz konusu olmadığından, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına girmeyecektir. **(2 puan)**
- Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ise pay sahibi sayısı en az beş yüz olan kooperatiflerin, yönetim kontrolüne sahip olduğu ve yıllık en az elli milyon Türk lirası satış hasılatı yapmış olan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılmaktadır. Dolayısıyla Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi paya sahip olan 2.000 üyeli/ortaklı olarak faaliyette bulunduğu ve yönetim kontrolünü elde tutacak şekilde Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.’nin sermayesinin %60’ını kontrol ettiğinden ve Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.’nin 2023 hesap dönemi itibarıyla yıllık satış hasılatı 50 Milyon TL’nin üzerinde olduğundan, Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. 1/1/2024 tarihinden itibaren payları halka arz olunmuş sayılacak, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına girmiş olacak, ancak bunlar için 16 ncı maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmayacağından, paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorunda kalmayacaktır. **(3 puan)** Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. ve yönetim kurulu, Kanunun 33 üncü maddesi kapsamında halka açık ortaklık statüsünün kazanıldığını öğrendikleri/bildikleri tarihten itibaren on iş günü içinde Kurula bildirmek zorundadırlar.

b-Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş.’nin, yönetim, pay/sermaye yönüyle bağlı bulunduğu Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nden tarım ürünlerini satın almak suretiyle bunların ticaretini yapmasını, ilişkili taraflar arasında olan işlemler bakımından Kanunun “Kurumsal yönetim ilkeleri” ve Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)’nin “Yaygın ve süreklilik arz eden işlemler” yönüyle, değerlendirilmesi/açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “Halka Açık Ortaklıklar” ana başlığı altında 17 nci maddesinde “Kurumsal yönetim ilkeleri” düzenlenmiştir. Buna göre;

“(1)Halka açık ortaklıklarda kurumsal yönetim ilkeleri ile kurumsal yönetim uyum raporlarının içeriğine, yayımlanmasına, ortaklıkların kurumsal yönetim ilkelerine uyumlarının derecelendirilmesine ve bağımsız yönetim kurulu üyeliklerine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir. Kurul bu yetkilerini halka açık şirketler arasında haksız rekabet ile sonuçlanmayacak şekilde ve eşit koşullardaki şirketlere eşit kuralların uygulanması prensibini göz önünde bulundurarak kullanır.

(2) Kurul, payları borsada işlem gören halka açık ortaklıkların, niteliklerine göre, kurumsal yönetim ilkelerine kısmen veya tamamen uymalarını zorunlu tutmaya, buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye, verilen süre içinde uyum zorunluluğunun yerine getirilmemesi hâlinde uyum zorunluluğunun yerine getirilmesini sağlayacak kararları almaya ve buna ilişkin işlemleri resen yapmaya, herhangi bir süre vermemiş olsa dahi uyum zorunluluğuna aykırı işlemlerin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir istemeye, dava açmaya, açılan davada uyum zorunluluğunun yerine getirilmesi sonucunu doğuracak şekilde karar alınmasını istemeye, bu işlemlerin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(3) Halka açık ortaklıkların, ilişkili tarafları ile gerçekleştirecekleri Kurulca belirlenecek nitelikteki işlemlere başlamadan önce, yapılacak işlemin esaslarını belirleyen bir yönetim kurulu kararı almaları zorunludur. Söz konusu yönetim kurulu kararlarının uygulanabilmesi için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayı aranır. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun söz konusu işlemi onaylamaması hâlinde, bu durum işleme ilişkin yeterli bilgiyi içerecek şekilde kamuyu aydınlatma düzenlemeleri çerçevesinde kamuya duyurulur ve işlem genel kurul onayına sunulur. Söz konusu genel kurul toplantılarında, işlemin tarafları ve bunlarla ilişkili kişilerin oy kullanamayacakları bir oylamada karar alınır. Bu maddenin genel kurul toplantısında görüşülmesinde, toplantı nisabı aranmaz, oy hakkı bulunanların basit çoğunluğu ile karar alınır. Bu fıkra da belirtilen esaslara uygun olarak alınmayan yönetim kurulu ve genel kurul kararları geçerli sayılmaz.

(4) Halka açık ortaklıklar gerek bu maddede gerekse 6102 sayılı Kanunun 1524 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiş yükümlülüklerini MKK tarafından sağlanan elektronik ortam vasıtasıyla da yerine getirebilirler.

(5) Bu maddenin halka açık bankalar hakkında uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun uygun görüşü alınmak suretiyle belirlenir.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. 1/1/2024 tarihinden itibaren payları halka arz olunmuş sayılacak, halka açık ortaklık hükümlerine de tabi olacaktır.

Dolayısıyla halka açık ortaklık hükümlerine tabi olan Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 17 nci maddesindeki “Kurumsal yönetim ilkeleri” ne ve bunun usul ve esaslarına ilişkin olarak yayımlanan alt düzenlemelere tabi olacaktır. Buna göre;

- Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası doğrultusunda Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. 1/1/2024 tarihinden itibaren ilişkili olduğu Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile olan ilişkilerinde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenecek nitelikteki işlemlere başlamadan önce, yapılacak işlemin esaslarını belirleyen bir yönetim kurulu kararı alması zorunlu olacaktır. Söz konusu yönetim kurulu kararlarının uygulanabilmesi için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayı aranacak, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun söz konusu işlemi onaylamaması hâlinde, bu durum işleme ilişkin yeterli bilgiyi içerecek şekilde kamuyu aydınlatma düzenlemeleri çerçevesinde kamuya duyurularak, işlem genel kurul onayına sunulacaktır. Söz konusu genel kurul toplantılarında, işlemin tarafları ve bunlarla ilişkili kişilerin oy kullanamayacakları bir oylamada karar alınacaktır. Bu hususun genel kurul toplantısında görüşülmesinde, toplantı nisabı aranmayacak, oy hakkı bulunanların basit çoğunluğu ile karar alınacaktır. Bu esaslara uygun olarak alınmayan yönetim kurulu ve genel kurul kararları geçerli sayılmayacaktır. (5 puan)

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun verdiği yetki kapsamında yayımlanmış olan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nin 1 inci maddesinde yapılan belirlemeler doğrultusunda, payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklar söz konusu Tebliğin ikinci bölümünde yer alan kurumsal yönetim ilkelerine uymayacakken, bunun dışında Tebliğe yapılan diğer belirlemelere uyacaklardır.

Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nin üçüncü bölümünde yer alan “İlişkili Taraf İşlemleri” ana başlığı altında 10 uncu maddesinde, “Yaygın ve süreklilik arz eden işlemler” alt başlığı ile düzenleme yapılmıştır. Buna göre;

“(1) Ortaklıklar ve bağlı ortaklıkları ile ilişkili tarafları arasındaki yaygın ve süreklilik arz eden işlemlerin kapsamı ve bu işlemlere ilişkin şartlar yönetim kurulu tarafından karara bağlanır. Söz konusu işlemlerin kapsamında ve şartlarında önemli bir değişiklik olması durumunda, konu hakkında yeniden yönetim kurulu kararı alınır.

(2) Ortaklıklar ve bağlı ortaklıkları ile ilişkili tarafları arasındaki yaygın ve süreklilik arz eden işlemlerin bir hesap dönemi içerisindeki tutarının,

a) Alış işlemlerinde kamuya açıklanan son yıllık finansal tablolara göre oluşan satışların maliyetine olan oranının,

b) Satış işlemlerinde kamuya açıklanan son yıllık finansal tablolara göre oluşan hasılat tutarına olan oranının,

%10'dan fazla bir orana ulaşacağına öngörülmesi durumunda, yönetim kurulu kararına ilaveten, ortaklık yönetim kurulu tarafından işlemlerin şartlarına ve piyasa koşulları ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak bir rapor hazırlanır ve bu raporun tamamı veya sonucu KAP'ta açıklanır. Oranların hesaplanmasında, aynı nitelikteki işlemlerin toplu değerlendirilmesi esas olup, aynı ortaklık ile yapılan ve farklı nitelikteki işlemlerin her birinin ayrı birer işlem olarak değerlendirilmesi gerekir. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun söz konusu işlemleri onaylamaması halinde, muhalefet gerekçesinin KAP'ta açıklanması zorunludur.

(3) İkinci fıkra kapsamında hazırlanacak raporlarda asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilmesi zorunludur:

a) İşleme taraf şirketler hakkında ticaret unvanı, şirket ile ilgili olan faaliyetleri, halka açık olup olmadığı, yıllık bazda aktif toplamı, faaliyet karı, net satışlar gibi özet finansal veriler ve benzerlerini de içerecek bilgi.

b) İşleme taraf şirketlerle olan ilişkilerin niteliği, ortaklığın faaliyetlerine olan etkisi hakkında genel bilgi.

c) İşlemin dayandığı sözleşmenin tarihi, konusu, ticari sır niteliğinde olmamak kaydıyla sözleşmedeki önemli unsurlar, daha önce izahname gibi dokümanlarda yer verilmiş ise buna ilişkin bilgi.

ç) İşlemin piyasa koşullarına uygunluğu değerlendirilirken esas alınan kriterler.

d) İşlemin piyasa koşullarına uygun olup olmadığı hakkında değerlendirme.

(4) Temettü dağıtımı, sermaye artırımı nedeniyle yeni pay alma hakkı kullanımı ve yöneticilerin mali haklarına ilişkin ödemeler ile menkul kıymet yatırım ortaklıklarının, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının ve girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının ilişkili taraflarından aldıkları portföy yönetimi, yatırım danışmanlığı ve sermaye piyasası araçlarının alım satımına aracılık hizmetleri ile bankaların ve finansal kuruluşların olağan faaliyetlerinden kaynaklanan ilişkili taraf işlemleri için bu madde hükümleri uygulanmaz.” Şeklinde belirleme yapılmıştır. Bu hükümler doğrultusunda;

- Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. ilişkili taraf olan Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile olan ilişkilerinde ve dolayısıyla arasındaki yaygın ve

süreklilik arz eden ticari mal alım ve satım işlemlerinde, bu işlemlerin kapsamı ve bu işlemlere ilişkin şartlar yönetim kurulu tarafından karara bağlanacaktır. Söz konusu işlemlerin kapsamında ve şartlarında önemli bir değişiklik olması durumunda, konu hakkında yeniden yönetim kurulu kararı alınacaktır. **(2 puan)**

- Tar-Yay Tarım Ürünleri İmal. ve Tic. A.Ş. ilişkili taraf olan Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile olan yaygın ve süreklilik arz eden ticari mal alım ve satım işlemlerinde bir hesap dönemi içerisindeki tutarının,
 - Alış işlemlerinde kamuya açıklanan son yıllık finansal tablolara göre oluşan satışların maliyetine olan oranının, **(1 puan)**
 - Satış işlemlerinde kamuya açıklanan son yıllık finansal tablolara göre oluşan hasılat tutarına olan oranının, **(1 puan)**

%10'dan fazla bir orana ulaşacağıının öngörülmesi durumunda, yönetim kurulu kararına ilaveten, ortaklık yönetim kurulu tarafından işlemlerin şartlarına ve piyasa koşulları ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak bir rapor hazırlanacak ve bu raporun tamamı veya sonucu KAP'ta açıklanacaktır.**(1 puan)** Oranların hesaplanmasında, aynı nitelikteki işlemlerin toplu değerlendirilmesi esas olup, aynı ilişkili taraf ile yapılan farklı nitelikteki işlemlerin her birinin ayrı birer işlem olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun söz konusu işlemleri onaylamaması halinde, muhalefet gerekçesinin KAP'ta/internet sitesinde açıklanması zorunlu olmaktadır. **(2 puan)**
- Hazırlanacak raporlarda asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilmesi zorunlu olacaktır;
 - İşleme taraf olan Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi hakkında, unvanı, şirket ile ilgili olan faaliyetleri, halka açık olup olmadığı, yıllık bazda aktif toplamı, faaliyet karı, net satışlar gibi özet finansal veriler ve benzerlerini de içerecek bilgi, **(1 puan)**
 - İşleme taraf Cihanbeyli Çiftçileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi olan ilişkilerin niteliği, ortaklığın faaliyetlerine olan etkisi hakkında genel bilgi, **(1 puan)**
 - İşlemin dayandığı sözleşmenin tarihi, konusu, ticari sır niteliğinde olmamak kaydıyla sözleşmedeki önemli unsurlar, daha önce izahname gibi dokümanlarda yer verilmiş ise buna ilişkin bilgi, **(1 puan)**
 - İşlemin piyasa koşullarına uygun olup olmadığı hakkında değerlendirme. **(1 puan)**

Kooperatiflerin yönetim kontrolüne sahip olduğu anonim şirketlerin 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındaki durumu, yükümlülük ve muafiyetleri Kooperatif Veya Kooperatif Birliklerinin Veya Kooperatif Merkez Birliklerinin Yönetim Kontrolüne Sahip Olduğu Anonim Ortaklıklara İlişkin Esaslara Dair Tebliğ (II-16.2)'inde ayrıca belirlenmiş bulunmaktadır.

Ek Açıklama

Kooperatif Veya Kooperatif Birliklerinin Veya Kooperatif Merkez Birliklerinin Yönetim Kontrolüne Sahip Olduğu Anonim Ortaklıklara İlişkin Esaslara Dair Tebliğ (II-16.2)'in "Kurumsal yönetim" başlıklı 8 inci maddesinde; "(1) Bu Tebliğ kapsamındaki anonim ortaklıklar, 3/1/2014 tarihli ve 28871 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'ni, söz konusu Tebliğ uyarınca belirlenen birinci gruptaki ortaklıklar için geçerli olan hükümler çerçevesinde uygulamakla yükümlüdür. Kurumsal Yönetim Tebliğinde işlem fiyatına bağlı olarak belirlenmiş oranlar dikkate alınmaz.

(2) Kurumsal Yönetim Tebliği uyarınca kamuya açıklanacak bilgi ve belgeler Kurula iletilir. Kurul, bu bilgi ve belgeleri internet sitesinde kamuya açıklar." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nin 5/2-a maddesinde *“Birinci grup: Piyasa değerinin ortalaması 3 milyar TL'nin ve fiili dolaşımdaki payların piyasa değerinin ortalaması 750 milyon TL'nin üzerinde olan ortaklıklar.”* Şeklinde halka açık payları borsada işlem gören ortaklıklar olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla pay sahibi sayısı en az beş yüz olan kooperatiflerin, yönetim kontrolüne sahip olduğu ve yıllık en az elli milyon Türk lirası satış hasılatı yapmış olan anonim ortaklıkları, Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nin üçüncü bölümünde yer alan *“İlişkili Taraf İşlemleri”* ana başlığı altında 10 uncu maddesindeki *“Yaygın ve süreklilik arz eden işlemler”* hükümlerine tabi olacak ancak söz konusu tebliğin 9 uncu maddesindeki işlem fiyatına bağlı esaslara tabi olmayacaklardır. Tebliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *“bir rapor hazırlanır ve bu raporun tamamı veya sonucu KAP'ta açıklanır”* şeklindeki ibare yerine söz konusu raporun Sermaye Piyasası Kuruluna gönderileceği ve internet sitelerinde yayınlanacağına ilişkin ifadelerde aynı şekilde doğru kabul edilmiş ve puanlamaya dahil edilmiştir.

Cevap 2-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında; Kanuna göre faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumların belirtilmesi, sermaye piyasası faaliyetleri ile Kanuna tabi olma açısından, *“Bankalar”* ile *“Halka Açık Ortaklıklar”*ı, Kanunun amacı, kapsamı ve tanımlarının da dikkate alınarak, sermaye piyasası kurumları yönüyle değerlendirilmesi istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun *“Amaç”* başlıklı 1 inci maddesinde; *“Bu Kanunun amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir.”* Şeklinde belirlenmiştir.

Aynı Kanunun *“Kapsam”* başlıklı 2 inci maddesinde ise *“(1)Sermaye piyasası araçları, bu araçların ihracı, ihraççılar, halka arz edenler, sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumları, borsalar ile sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü diğer teşkilatlanmış piyasalar, piyasa işleticileri, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, merkezî takas kuruluşları, merkezî saklama kuruluşları, Merkezî Kayıt Kuruluşu ve Sermaye Piyasası Kurulu bu Kanun hükümlerine tabidir. Halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz edilmeyen pay ihraçları, bu Kanun kapsamı dışındadır.*

(2)Bu Kanunda ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta hüküm bulunmayan ve diğer kanunlarda bu Kanunun uygulanmayacağına belirtildiği hâllerde genel hükümler uygulanır.” şeklinde belirleme yapılmıştır.

Aynı Kanunun *“Kısaltmalar ve tanımlar”* başlıklı 3 üncü maddesinin e bendinde, kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanlar hariç olmak üzere, payları halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıkların halka açık ortaklık olduğu, aynı maddenin g bendinde ihracın, sermaye piyasası araçlarının ihraççılar tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışı olduğu, yine aynı maddenin ş bendinde, sermaye piyasası araçlarının, menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dâhil olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını, ifade ettiği hüküm altına alınmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun *“Sermaye piyasası faaliyetleri”* başlıklı 34 üncü maddesinde; *“Sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumlarının bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri, bu Kanun kapsamına giren yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile bunlara ek olarak sunulan yan hizmetlerden oluşur.”* Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Aynı Kanunun 37 nci maddesinde yatırım hizmetleri ve faaliyetleri 38 inci maddesinde ise yan hizmet ve faaliyetlerin neler olduğu açıklanmıştır. Kanunun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

ise yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin ancak yatırım kuruluşları tarafından Kuruldan alınan izin kapsamında icra edileceği, yatırım ortaklıkları ile portföy yönetim şirketlerine ve borsalara ilişkin hükümlerin ise saklı olduğu belirlenmiştir. Yine aynı maddenin ikinci fıkrasında, yan hizmetlerin, yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerince ayrıca bir yetki belgesine tabi olmaksızın Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde yapılabileceği açıklanmıştır. Ayrıca aynı maddenin dokuzuncu fıkrasında ise bazı yatırım hizmetlerinin bankalarca da yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Sermaye piyasası kurumları" başlıklı 35 inci maddesinde;

"1) Bu Kanuna göre faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumları aşağıda gösterilmiştir:

- a) Yatırım kuruluşları*
- b) Kolektif yatırım kuruluşları*
- c) Sermaye piyasasında faaliyette bulunacak bağımsız denetim, değerlendirme ve derecelendirme kuruluşları*
- ç) Portföy yönetim şirketleri*
- d) İpotek finansmanı kuruluşları*
- e) Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları*
- f) Varlık kiralama şirketleri*
- g) Merkezî takas kuruluşları*
- ğ) Merkezî saklama kuruluşları*
- h) Veri depolama kuruluşları*
- ı) Kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları" şeklinde belirlenmiştir.*

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler ve istisnalar" başlıklı 136/5 inci maddesinde;

"Kendi sermaye piyasası araçlarını halka arz ederek veya halka arz etmeksizin satan bankalar ile bu Kanunda tanımlanan yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunan bankalar, bu faaliyetleri ile sınırlı olarak, bu Kanun hükümlerine tabi olurlar. Bu Kanun hükümleri ortak sayısı bakımından bankalar hakkında uygulanmaz. 5411 sayılı Kanuna tabi bankalar ile sigorta şirketleri kuruluş, gözetim, muhasebe ve bağımsız denetim standartları konuları ile payları halka arz yoluyla satılan bankaların dağıtacakları temettü ve yeniden değerlendirme artış fonunun özkaynaklarının kullanımına ilişkin esaslar özel mevzuatına tabidir." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Buna göre sermaye piyasası kurumları;

- Yatırım kuruluşları, **(0,75 puan)**
- Kolektif yatırım kuruluşları, **(0,75 puan)**
- Sermaye piyasasında faaliyette bulunacak bağımsız denetim, değerlendirme ve derecelendirme kuruluşları, **(0,75 puan)**
- Portföy yönetim şirketleri, **(0,75 puan)**
- İpotek finansmanı kuruluşları, **(0,75 puan)**
- Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları, **(0,75 puan)**
- Varlık kiralama şirketleri, **(0,75 puan)**
- Merkezî takas kuruluşları, **(0,75 puan)**
- Merkezî saklama kuruluşları, **(0,75 puan)**
- Veri depolama kuruluşları, **(0,75 puan)**

- Kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları(0,5 puan)

olacaktır.

Bankalar sermaye piyasası faaliyetinde bulunmalarından dolayı, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında bulunmaktadırlar. Bankalar sermaye piyasası faaliyetlerinden dolayı (*emir iletimine aracılık, yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi ve aracılığı, saklama hizmeti, halka arza aracılık hizmeti, yan hizmetler vb.*) aldıkları yetki kapsamında yatırım kuruluşu sıfatına haiz olmakta ve dolayısıyla sermaye piyasası kurumu niteliğini kazanmaktadırlar. Yine bankalar fonların kurucusu ve yöneticisi olarak da Kanun kapsamına dahil olabilecektir. Tabi yine bankalar borçlanma aracı ihracı yapabilecek, payları halka arz edilmiş olacak şekilde halka açık ortaklık statüsünde faaliyette bulunabilecektir. Buna göre bir banka sermaye piyasası faaliyetinde bulunmak için yetki almamışsa yani yatırım kuruluşu sıfatı yoksa ve sermaye piyasası araçlarının ihracı da söz konusu değilse, bankalar doğrudan sermaye piyasası kurumu sayılmamaktadır.(3 puan) Diğer taraftan bankaların yatırım kuruluşu niteliği olmasa bile sermaye piyasası aracı ihracı ve halka açık ortaklık statüsü nedeniyle 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına girebilecektir. (1 puan)

Aynı şekilde halka açık ortaklık payları halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıkları ifade etmekte olup, yukarıda sayılan sermaye piyasası kurumları halka açık ortaklık olarak faaliyette bulunabilecektir. Bu takdirde halka açık ortaklık aynı zamanda sermaye piyasası kurumu niteliğini kazanmış olacaktır. Ancak bir ortaklığın halka açık olması tek başına bu ortaklığa sermaye piyasası kurumu niteliğini kazandırmamaktadır. Halka açık ortaklıklar, sermaye piyasası araçları ihraççısı sıfatıyla doğrudan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında bulunmaktadırlar. Dolayısıyla her halka açık ortaklık sermaye piyasası kurumu niteliğinde değildir. Ancak sermaye piyasası kurumları halka açık ortaklık statüsünde olabilecektir. Ayrıca her halka açık ortaklık sermaye piyasası faaliyetinde bulunmamaktadır. Ancak sermaye piyasası kurumu olup halka açık statüsünde bulunanlar sermaye piyasası faaliyetinde bulunuyor olacaklardır. (3 puan)

Sermaye piyasası kurumu veya sermaye piyasası ihraççısı olarak 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına girmek, Kanunun bazı maddelerinin uygulanması yönüyle anlam ifade etmektedir. Örneğin Kanunun 21 inci maddesinde düzenlenen “*Örtülü kazanç aktarımı yasağı*” halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarını kapsamaktadır. Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları dışındakiler bu yasakla muhatap bulunmamaktadırlar. Yine Kanunun “*Tedbirler*” bölümünde Sermaye Piyasası Kurulunca alınacak bazı tedbirler sadece sermaye piyasası kurumlarına yönelik olmaktadır. Diğer taraftan 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 32 inci maddesi kapsamında sermaye piyasası kurumları için belirtilen diğer mükelleflerle birlikte artırımlı kurumlar vergisi (%30) oranı öngörülmüştür. Dolayısıyla hem 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun uygulanmasında hem de diğer kanunların yaptıkları atıflar nedeniyle, sermaye piyasası kurumu olup olmamak önem arz etmiş bulunmaktadır.

Cevap 3-Soruda verilen örnek ve veriler kapsamında, sermayesinin %20’si halka açık şirket olarak faaliyette bulunan ve payları Borsa İstanbul A.Ş.’de işlem gören ortaklığın 2023 hesap dönemine ilişkin dönem net karının 20.000.000 TL’sinin yasal sorumluluklardan sonra ikinci kar payı olarak dağıtılması halinde, net dağıtılabilir dönem karının belirlenmesi, A imtiyazlı paylar ve B grubu diğer paylar olarak, kar dağıtımına bağlı gelir vergisi tevkifatına tabi 1 TL nominal bedelli 1 adet paya/lota isabet eden net kar payı tutarının ve oranının hesaplanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 19 uncu maddesinde “*Kâr payı ve bedelsiz pay dağıtımı ile bağış yapılması*” tanımlanmış olup buna göre;

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

“(1) Halka açık ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak dağıtırlar. Kurul halka açık ortaklıkların kâr dağıtım politikalarına ilişkin olarak, benzer nitelikteki ortaklıklar bazında farklı esaslar belirleyebilir.

(2) Kanunen ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine ve ortaklık çalışanlarına kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen kâr payı ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

(3) Halka açık ortaklıklarda kâr payı, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

(4) Halka açık ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır.

(5) Halka açık ortaklıklar tarafından bağış yapılabilmesi veya pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yapılacak bağışın sınırı halka açık ortaklık genel kurulunca belirlenir. Kurul, bağış tutarına üst sınır getirmeye yetkilidir. Ortaklıkların ilgili mali yıl içinde yapmış olduğu bağışlar, dağıtılabilir kâr matrahına eklenir.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Buna göre 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında halka açık ortaklıkların yapacağı kar dağıtımında, kar payı dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılacaktır. Yine yapılacak kar payı dağıtımında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında ayrılması gereken kanuni yedek akçeler ayrılmadıkça ve ödenmesi gereken I. kar payları/temettü ödenmedikçe, kar dağıtımı yapılamayacaktır. Ortaklıklar esas sözleşmelerinde yapılan belirlemeler ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında ortaklara ödenmesi gereken I. kar payları/temettü oranını Kanunda belirtilen orandan az olmamak suretiyle farklı bir oran belirleyebileceklerdir. Dolayısıyla dönem net karından her halükarda kanuni yedek akçeler ayrılmalı ve öngörülen kar dağıtımı/temettü ödemesi yapılmalıdır. Ayrıca 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında dönem içinde yapılan bağışlar dağıtılabilir kar matrahına eklenmelidir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 20 nci maddesinde ise “Kâr payı avansı” na ilişkin hükümler belirlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasına göre;

“(1) Bir hesap döneminde verilecek toplam kâr payı avansı bir önceki yıla ait dönem kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen kâr payı avansları mahsup edilmeden ilave kâr payı avansı verilmesine ve kâr payı dağıtılmasına karar verilemez.” Şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Dolayısıyla hesap dönemi sonucu oluşan karın ve geçmiş yıl karlarının veya diğer kar dağıtım kaynaklarından yapılan kar dağıtımlarının yapılmasında, dönem içerisinde ödenen/verilen kar payı avansları mahsup edilecektir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kanunun verdiği yetkiye istinaden yayımlanan Kâr Payı Tebliği (II-19.1)’nin “Kâr payı dağıtım esasları” başlıklı 5 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrasında;

“(1) Ortaklıklarda kâr payı, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın payları oranında eşit olarak dağıtılır. Kâr payı imtiyazına ilişkin haklar saklıdır.

.....

(3) TTK’ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz. Bu maddenin ikinci fıkrası ile TTK’nın 348 inci maddesinin birinci fıkrası ve üçüncü fıkrası hükümleri saklıdır.” Şeklinde düzenleme yapılmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 348 inci maddesinin bir ve üçüncü fıkralarında kurucu intifa senedi sahibi ortakların kardan pay almasını düzenlemiştir.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Dolayısıyla kar payının dağıtımında paylar açısından eşitlik söz konusu olmakla birlikte, esas sözleşmede kardan pay almada bazı paylar için ayrıcalık tanınmışsa yani imtiyaz söz konusu ise bunlara farklı dağıtım şekli/oranı belirlenebilecektir. Ayrıca yine Kanuna uygun olarak yapılan belirlemeye göre kar payı dağıtımında, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında ayrılması gereken kanuni yedek akçeler ayrılmadıkça ve ödenmesi gereken kar payları/temettü ödenmedikçe, kar dağıtımı yapılamayacaktır. Dolayısıyla dönem net karından her halükarda kanuni yedek akçeler ayrılmalı ve öngörülen kar dağıtımı/temettü ödemesi yapılmalıdır.

Yine Kanuna uygun olarak Kâr Payı Tebliği (II-19.1)'nin 6 inci maddesinin birinci fıkrası doğrultusunda, ortaklıkların ilgili hesap dönemi içinde yapmış olduğu bağışlar dağıtılabilir kâr matrahına eklenmeli ve ortaklara dağıtılacak birinci kar payı/temettü bağışların eklenmiş hali ile hesaplanmalıdır. Kanun koyucu yasal zorunluluk olarak ortaklara ödenmesi gereken temettünün aşındırılmasını engellemiştir. Ancak birinci kar payı/temettü ödemesi yapıldıktan sonra ikinci kar payı/temettü dağıtımında bağışların eklenmemiş hali ile kar dağıtımı yapılacaktır. Çünkü nihai olarak bağışlar yapılmış/ödenmiş ve ticari kazanç ve dönem net karı buna göre belirlenmiştir. Tebliğin 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında ise dönem içerisinde verilen kar payı avansının kar payı dağıtımında, dağıtılabilir kardan mahsup edilmesi gerektiği belirlenmiştir.

Kâr Payı Tebliği (II-19.1)'nin “Geçmiş yıllar zararları” başlıklı 11 inci maddesinde;

“(1) Ortaklıkların geçmiş yıllar zararlarının; geçmiş yıllar kârları, paylara ilişkin primler dahil genel kanuni yedek akçe, sermaye hariç özkaynak kalemlerinin enflasyon muhasebesine göre düzeltilmesinden kaynaklanan tutarların toplamını aşan kısmı, net dağıtılabilir dönem kârının hesaplanmasında indirim kalemi olarak dikkate alınır.” Şeklinde açıklama yapılmıştır.

Buna göre kar dağıtımında, finansal durum tablosunda (bilançoda) gözüken geçmiş yıllar zararları, geçmiş yıllar karlarına, kanuni yedek akçeye ve diğer sermaye dışındaki özkaynak kalemlerine mahsup edildikten sonra kalan tutarı, net dağıtılabilir dönem kârının hesaplanmasında indirim kalemi olarak dikkate alınacaktır.

Kâr Payı Tebliği (II-19.1)'nin “Kâr payı rehberi” başlıklı 13 üncü maddesinde;

“(1) Kurul, kâr payı dağıtımına konu edilebilecek kaynaklar ile ortaklıkların kâr payı ve kâr payı avansı dağıtımına ilişkin bir rehber hazırlayarak kamuya duyurur ve bu rehberi gerektiğinde günceller.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Bu kapsamda Sermaye Piyasası Kurulu, “Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Genel Esaslar” ve “Kâr Payı Dağıtım Tablosu” nun yer aldığı kısımlar dahil, açıklamalar ve örnek ile diğer kısımların yer aldığı “Kâr payı rehberi”ni yayımlamış ve kamuya paylaşmıştır.

Burada dikkat edilmesi gereken bir husus TFRS ye göre hazırlanan finansal tablolara göre SPK Kanunu kapsamında yapılacak kar dağıtımında, kar dağıtımı yapılacak kaynak kadar tutarın aynı zamanda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) kapsamında yasal defter kayıt ve belgelere göre de söz konusu olması gerektiğidir. Yani dağıtılacak kar, 213 sayılı Kanuna göre hazırlanan yasal defterlerde ve mali tablolarda da olmalıdır. Eğer 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’na göre hazırlanan bilançoda kar dağıtımının yapılacağı kaynak daha az ise ancak bu kaynak kadar dağıtım yapılabilecektir. Bunun içinde SPK Kanunu kapsamında yapılacak kar dağıtımında, aynı zamanda yasal kayıtlara ilişkin net dağıtılabilir dönem karının hesaplanması gerekmektedir.

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Örnek ve verilere göre, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS) uygun olarak hazırlanan 31/12/2023 tarihli bireysel finansal durum tablosu (bilançosu) aynı zamanda ve tutarlarıyla birlikte 213 sayılı VUK kapsamında da hazırlanan bilanço olarak kabul edilmiştir. Finansal durum tablosu geri kalan açıklamalarda bilanço olarak anılacaktır. Dolayısıyla bilanço verileri hem TFRS kapsamında hem de 213 sayılı VUK kapsamında hazırlanan mali tablolara göre aynı olarak kabul edilmiştir. Yasal kayıtlar olarak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) kapsamında yasal defter kayıt ve belgelere göre hazırlanan mali tabloların anlaşılması gerekmekte olup, devam eden kısımlarda yasal kayıtlar ibaresi bu mahiyette kullanılmıştır.

Bilançada gösterilen ödenmiş sermaye tutarı 60.000.000 TL dir. 1 pay 1 TL nominal bedelli olduğundan, sermayenin tamamı 60.000.000 adet pay/hisse ile temsil edilmektedir. A grubu olarak imtiyazlı payların oranı sermayenin %10'unu temsil ettiğinden, sermayenin $(60.000.000 * \%10 =) 6.000.000$ TL'si ve toplam payın 6.000.000 adedi imtiyazlı olan A grubu payları oluşturmaktadır. A grubu paylar için imtiyazlı olarak öngörülen kar payı oranı, ortaklığın esas sözleşmesi doğrultusunda, birinci kâr payı/temettü dağıtıldıktan sonra kalanın %5'i olarak belirlenmiştir. Buna göre A grubu paylar dağıtılması yasal zorunluluk olan birinci kar payı/temettü ödemesinden pay alacaklar, ikinci olarak kendilerine net dağıtılabılır dönem karının %5'i ödenmiş olacak, üçüncü olarak ise ortaklara dağıtılan 20.000.000 TL kardan da paylarına düşeni alacaklardır.

Örneğe göre bilançada görülen 2023 hesap dönemi net karı 33.000.000 TL dir. Verilere göre kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna göre oluşan ticari kazanç (ticari kar) üzerinden kurumlar vergisi olarak 11.000.000 TL vergi karşılığı (gideri) ayrılmış ve bilançada yükümlülükler içerisinde gösterilmiştir. Bilançada görülen dönem net karı vergi karşılığı (gideri) ayrıldıktan sonraki tutar olacağından, vergi öncesi dönem ticari karı $(33.000.000 + 11.000.000 =) 44.000.000$ TL olacaktır. Dolayısıyla bilançada görülen 33.000.000 TL dönem net karı, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kar dağıtımına kaynak olan vergi sonrası dönem net karı olacaktır. **(1 puan)**

Verilere göre ortaklığın 2023 hesap döneminde, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve diğer ilgili vergi kanunları kapsamında ticari kardan mali karı (kurumlar vergisi matrahını) hesaplarken 1 milyon TL kanunen kabul edilmeyen giderleri mevcuttur. Yine verilere göre kurumlar vergisi matrahının hesaplanmasında mahsup edilecek geçmiş yıllar zararı ve diğer indirim/istisna hakkı bulunmamaktadır. Dolayısıyla, kanunen kabul edilmeyen giderin ticari kara eklenerek, mali karın yani kurumlar vergisi matrahının bulunması ve bunun üzerinden %25 kurumlar vergisinin hesaplanması gerekmektedir. Buna göre hesaplanması gereken kurumlar vergisi $((44.000.000 + 1.000.000) * \%25 =) 11.250.000$ TL, yasal kayıtlara göre kar dağıtımına kaynak olan vergi sonrası dönem net karı $(44.000.000 - 11.250.000 =) 32.750.000$ TL olacaktır. **(2 puan)**

Dönem karından kar dağıtımı yapılması için geçmiş yıllar zararlarının düşülmesi veya bunu karşılayacak kadar bilançada kaynak olması gerekmektedir. Kâr Payı Tebliği (II-19.1)'nin 11 inci maddesinde yapılan belirlemeler uyarınca, geçmiş yıllar karları, kanuni yedek akçe toplamı ve diğer özkaynak kalemlerinin toplamını aşan geçmiş yıllar zararları, dönem net karından düşülecektir. Buna göre bilançada gösterilen geçmiş yıllar zararı toplamı 47.000.000 TL iken, geçmiş yıllar karları 29.000.000 TL, kanuni yedek akçeler 16.000.000 TL ve olağanüstü yedekler 28.000.000 TL dir. Dolayısıyla geçmiş yıllar zararını karşılayacak bilançada kaynak olarak $((29.000.000 + 16.000.000 + 28.000.000) - 47.000.000 =) 26.000.000$ TL fazlalık olduğundan, dağıtılabılır net karın hesaplanmasında, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında dönem net karından düşülecek geçmiş yıllar zararları söz konusu olmayacaktır. **(3 puan)**

Verilerde belirtildiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) nun 509/2 maddesine göre, kâr payı ancak net dönem kârından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabılır. Geçmiş yıllar zararı varsa,

dönem net karının hesaplanmasında, geçmiş yıllar zararlarının karlardan düşülmesi gerekmektedir. Yasal kayıtlara göre geçmiş yıllar zararları, geçmiş yıllar karlarına, ayrılması ihtiyari olan olağanüstü yedeklere ve statü yedeklerine mahsup edilecektir. Bunun hesaplanmasında tartışmalara mahal olmaması adına verilerde, dağıtılabilir karın hesaplanmasında, yasal kayıtlara göre oluşan geçmiş yıllar zararlarının, geçmiş yıllar karlarına, dönem net karına, statü yedeklerine ve olağanüstü yedeklere mahsup edilebilir olduğunun kabul edilmesi gerektiği ayrıca belirtilmiştir. Ortaklığın bilançosunda statü yedeği olmadığından, geçmiş yıllar zararları, geçmiş yıllar karına ve olağanüstü yedeklere mahsup edilecek, buna rağmen zarar kaldığı takdirde bu tutar bilançoda gözüken ve dağıtımına karar verilen ilgili dönem net karına mahsup edilecektir. Bilançoda gösterilen geçmiş yıllar zararı toplamı 47.000.000 TL iken, geçmiş yıllar karları 29.000.000 TL ve olağanüstü yedekler 28.000.000 TL dir. Dolayısıyla geçmiş yıllar zararını karşılayacak bilançoda kaynak olarak $((29.000.000 + 28.000.000) - 47.000.000 = 10.000.000$ TL fazlalık olduğundan, dağıtılabilir net karın hesaplanmasında, yasal kayıtlar kapsamında dönem net karından düşülecek geçmiş yıllar zararları söz konusu olmayacaktır. (3 puan)

Dolayısıyla 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SPK) kapsamında kar dağıtımına kaynak olan vergi sonrası dönem net karı 33.000.000 TL iken yasal kayıtlara göre dönem net karı 32.750.000 TL olacaktır. Hem 6362 sayılı SPK açısından hem yasal kayıtlara göre bu tutarlardan mahsup edilecek geçmiş yıllar zararları bulunmamaktadır.

Sonraki aşama ise genel kanuni yedek akçe olan I. Tertip yedek akçenin hesaplanması olacaktır. Bilançodaki verilere göre “540-Yasal Yedekler” in toplam tutarı 16.000.000 TL dir. Verilere göre 6102 sayılı TTK kapsamında ayrılan kanuni yedek akçeler finansal durum tablosunda (bilançoda) “540-Yasal Yedekler” olarak gösterilmiş olup, bunun 10 Milyon TL’si I. Tertip genel kanuni yedek akçe, 6 Milyon TL’si ise II. Tertip genel kanuni yedek akçedir. Yine diğer verilerde belirtildiği üzere, 6102 sayılı TTK’nın 519/1 maddesi kapsamında, yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçe olarak ayrılacaktır. Buna I. Tertip yedek akçe denilmektedir. Ödenmiş sermaye tutarının %20’si $(60.000.000 * \%20 = 12.000.000$ TL yapmaktadır. Verilere göre bilançoda “540-Yasal Yedekler” olarak gösterilmiş olan kanuni yedek akçelerde, I. Tertip genel kanuni yedek akçenin toplam tutarı 10.000.000 TL dir. Dolayısıyla daha $(12.000.000 - 10.000.000 = 2.000.000$ TL daha I. Tertip genel kanuni yedek akçe ayrılmalıdır. I. Tertip genel kanuni yedek akçe yasal kayıtlara göre oluşan vergi sonrası dönem net karı üzerinden, geçmiş yıllar karları üzerinden ayrılanlar dikkate alınarak, hesaplanacağından bu tutar $(32.750.000 * \%5 = 1.637.500$ TL olacaktır. (2 puan)

6362 sayılı SPK açısından dağıtılabilir dönem net karı, dönem karından düşülebilecek geçmiş yıllar zararı ile hesaplanan I. Tertip kanuni genel yedek akçenin düşülmesi ile bulunacaktır. Buna göre bağışların eklenmemiş hali ile dağıtılabilir dönem net karı $(33.000.000 - 1.637.500 = 31.362.500$ TL olacaktır. (1 puan)

Yasal kayıtlara göre dağıtılabilir dönem net karı, dönem karından düşülebilecek geçmiş yıllar zararı ile hesaplanan I. Tertip kanuni genel yedek akçenin düşülmesi ile bulunacaktır. Buna göre dağıtılabilir dönem net karı $(32.750.000 - 1.637.500 = 31.112.500$ TL olacaktır. (1 puan)

Bundan sonraki aşama ise 6102 sayılı TTK’nın 519/2 maddesi kapsamında bir yasal zorunluluk olarak, pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı/temettü ödemesinin yapılması gerekliliğidir. Bu ödeme yasal kayıtlar açısından bir zorunluluk teşkil ettiğinden, I. Kar payı/temettü olarak adlandırılan dağıtılacak bu kar payına/temettüye tekabül eden tutarın yasal kayıtlarda mutlaka bulunması gerekmektedir. Bu orana tekabül eden tutardan aşağı olmamak üzere, 6362 sayılı SPK açısından esas sözleşmede yapılan belirleme uyarınca daha yüksek bir oran belirlenebilecektir. Nitekim veriler

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

kapsamında, Ortaklığın esas sözleşmesinde öngörülen kar dağıtım politikası doğrultusunda, 6102 sayılı TTK kapsamında pay sahiplerine/ortaklara dağıtılması zorunlu olan birinci kâr payı/temettü oranı bağışlar eklenmiş net dağıtılabilir dönem karının %10'u olarak belirlenmiştir. 6102 sayılı TTK açısından ise %5 olarak ortaklara ödenmesi gereken kar payı/temettü tutarı verilerde belirtildiği gibi ödenmiş sermaye üzerinden hesaplanacaktır. Yasal kayıtlara göre ortaklara dağıtılması zorunlu olan birinci kâr payı/temettü oranının asgari tutarı $(60.000.000 * \%5 =) 3.000.000$ TL olmaktadır. **(1 puan)**

Verilere göre ortaklık esas sözleşmesi ve genel kurulun aldığı karar uyarınca 2023 hesap dönemi içerisinde 2 Milyon TL bağış yapılmıştır. Dolayısıyla 6362 sayılı SPK açısından bağışlar eklenmiş haliyle dağıtılabilir dönem net karı $(31.362.500 + 2.000.000 =) 33.362.500$ TL olmaktadır. **(1 puan)**

6362 sayılı SPK açısından bağışlar eklenmiş haliyle esas sözleşme doğrultusunda dağıtılabilir dönem net karı üzerinden %10 oranında ortaklara birinci kâr payı/temettü ödenmelidir. Bu kar payı yasal zorunluluk olarak ödendiği için bunun ödenmesinde payların imtiyazlı olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır. Dolayısıyla ortaklara ödenecek I. Karpayı/temettü tutarı $(33.362.500 * \%10 =) 3.336.250$ TL olacaktır. Bu tutar ortaklara/pay sahiplerine dağıtılması gereken asgari tutarın (3.000.000 TL) üzerinde olduğu ve bunun karşılanmasında yasal kayıtlarda mevcut dağıtılabilir dönem net karı olduğu için bir problem bulunmamaktadır. **(1 puan)**

Sonraki aşama ise ortaklara I. Karpayı/temettü tutarı dağıtıldıktan sonra imtiyazlı paylara ilişkin kar payı tutarının belirlenmesi olacaktır. Verilere göre Ortaklığın esas sözleşmesi doğrultusunda, birinci kâr payı/temettü dağıtıldıktan sonra kalanın %5'i imtiyazlı pay sahiplerine dağıtılmaktadır. Burada dönem içerisinde yapılan bağışlar ortaklara ödenecek I. Karpayı/temettü tutarının hesaplanmasında dağıtılabilir dönem net karına eklenirken, bunun dışındaki kar dağıtımlarında dağıtılabilir dönem net karı bağışlar eklenmemiş haliyle dikkate alınmalıdır. Bağışlar eklenmemiş haliyle dağıtılabilir dönem net karı 31.362.500 TL olduğundan, imtiyazlı paylara dağıtılacak kar payı tutarı $((31.362.500 - 3.336.250) * \%5 =) 1.401.313$ TL olarak hesaplanmalıdır. **(2 puan)**

Soruya göre 2023 dönem net karının yasal sorumluluklardan sonra kalan 20.000.000 TL'sinin ortaklara/pay sahiplerine ikinci kar payı/temettü olarak dağıtımına karar verilmiştir. 6102 sayılı TTK'nın 519/2-c maddesine göre, pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu genel kanuni yedek akçeye II. Tertip olarak eklenmelidir. Buna göre I. kar payı/temettü tutarını ve imtiyazlı paylara dağıtılan kar payı tutarını da dikkate aldığımızda toplam dağıtılan kar payı tutarı $(3.336.250 + 1.401.313 + 20.000.000 =) 24.737.563$ TL olmaktadır. Bu tutardan yasal kayıtlara göre ödenmiş sermayenin %5 olan ve her halükarda I. Kar payı/temettü olarak ortaklara/pay sahiplerine ödenmesi gereken $(60.000.000 * \%5 =) 3.000.000$ TL tutarını düşüp kalan tutarın %10'unu aldığımızda, ikinci tertip genel kanuni yedek akçe olarak ayrılması gereken tutar $((24.737.563 - 3.000.000) * \%10 =) 2.173.756$ TL olacaktır. **(2 puan)**

A grubu imtiyazlı paylar sermayenin %10'una sahip oldukları için esas sözleşme doğrultusunda kendilerine doğrudan dağıtılan toplam kar payı tutarının dışında, diğer şekillerde dağıtılan kar paylarının %10'una sahip olmaktadır. Ortaklara dağıtılan I. Kar payı/temettü tutarının %10'u imtiyazlı paylara dağıtılmış olacağından, bunların I. Kar payı/temettü tutarından aldıkları pay $(3.336.250 * \%10 =) 333.625$ TL olacaktır. II. Kar dağıtımından alacakları pay ise $(20.000.000 * \%10 =) 2.000.000$ TL olacaktır. Ayrıca Ortaklığın esas sözleşmesinde yapılan belirleme doğrultusunda imtiyazlı paylar için toplam 1.401.313 TL kar payı dağıtımı yapılmıştır. Böylece imtiyazlı A grubu payların aldığı toplam kar payı tutarı $(333.625 + 2.000.000 + 1.401.313 =) 3.734.938$ TL olacak, 1 adet paya düşen brüt kar payı tutarı $(3.734.938 / 6.000.000 =) 0,6225$ TL olacak, gelir vergisi

tevkifatı oranı %10 olduğundan net kar payı tutarı $(0,6225 - (0,6225 * \%10)) = 0,5602$ TL, oranı ise %56,02 olarak hesaplanacaktır. **(3 puan)**

Ortaklara dağıtımı yapılan I. ve II. Kar payı tutarlarından, A grubu imtiyazlı paylara isabet eden kısmı düştüğümüzde geriye kalan tutarlar B grubu paylara ilişkin kısmı verecektir. Buna göre bu tutar $((20.000.000 + 3.336.250) - (2.000.000 + 333.625)) = 21.002.625$ TL olacak, B grubu 1 TL nominal tutarlı 1 adet paya isabet eden brüt kar payı tutarı $(21.002.625 / 54.000.000) = 0,3889$ TL, net kar payı tutarı ise $(0,3889 - (0,3889 * \%10)) = 0,3500$ TL, oranı ise %35 olacaktır. **(2 puan)**

veya

Yukarıda yaptığımız açıklamaları ve puanlamayı tablo olarak ifade ettiğimizde, yapılan belirlemeler aşağıdaki gibi olacaktır.

				Tutar (TL)		
A	Ödenmiş/Çıkarılmış Sermaye			60.000.000		
B=B1+B2	Genel Kanuni Yedek Akçe			16.000.000		
B1	-I.Tertip Genel Kanuni yedek akçe			10.000.000		
B2	-II.Tertip Genel Kanuni Yedek Akçe			6.000.000		
6362 sayılı SPK'ya Göre				Öngörülen Puan	Yasal Kayıtlara Göre	Öngörülen Puan
		Tutar	Açıklama	Tutar	Açıklama	
C	Dönem Kârı	44.000.000	Finansal durum tablosunda yer alan dönem net karına vergiler ilave edilmiştir.	44.000.000	Bilançada yer alan dönem net karına vergiler ilave edilmiştir.	
D	Vergiler (-)	11.000.000	Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna göre oluşan ticari kazanç (ticari kar) üzerinden kurumlar vergisi olarak 11 Milyon TL vergi karşılığı (gideri) ayrılmıştır.	11.250.000	Verilere göre kurumlar vergisi matrahının hesaplanmasında mahsup edilecek geçmiş yıllar zararı ve diğer indirim/istisna hakkı bulunmamaktadır. Bilanço'ya göre oluşan ticari kazanç (ticari kar)'a 1 Milyon TL kanunen kabul edilmeyen giderler eklenmek suretiyle $((44+1)*\%25=)11,25$ Milyon TL kurumlar vergisi hesaplanmıştır.	2 Puan
E=C-D	Net Dönem Kârı (=)	33.000.000	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kar dağıtımına kaynak olan vergi sonrası dönem net karı olacaktır.	32.750.000	Yasal kayıtlara göre kar dağıtımına kaynak olan vergi sonrası dönem net karı olarak hesaplanmıştır.	
F	Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0	Dönem karından kar dağıtımı yapılması için geçmiş yıllar zararlarının düşülmesi veya bunu karşılayacak kadar bilanço'da kaynak olması gerekmektedir. Kâr Payı Tebliği (II-19.1)'nin 11 inci maddesinde yapılan belirlemeler uyarınca, geçmiş yıllar karları, kanuni yedek akçe toplamı ve diğer özkaynak kalemlerinin toplamını aşan geçmiş yıllar zararları, dönem net karından düşülecektir. Buna göre bilanço'da gösterilen geçmiş yıllar zararı toplamı 47 Milyon TL iken, geçmiş yıllar karları 29 Milyon TL, kanuni yedek akçeler 16 Milyon TL ve olağanüstü yedekler 28 Milyon TL dir. Dolayısıyla geçmiş yıllar zararını karşılayacak bilanço'da kaynak olarak $((29+16+28)-47)=26$ Milyon TL fazlalık olduğundan, dağıtılabilir net karın hesaplanmasında, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında dönem net karından düşülecek geçmiş yıllar zararları söz konusu olmayacaktır.	0	6102 sayılı TTK'nın 509/2 maddesine göre, kâr payı ancak net dönem karından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabilir. Geçmiş yıllar zararı varsa, dönem net karının hesaplanmasında, geçmiş yıllar zararlarının karlardan düşülmesi gerekmektedir. Yasal kayıtlara göre geçmiş yıllar zararları, geçmiş yıllar karlarına, ayrılması ihtiyarı olan olağanüstü yedeklere ve statü yedeklerine mahsup edilecektir. Bilanço'da gösterilen geçmiş yıllar zararı toplamı 47 Milyon TL iken, geçmiş yıllar karları 29 Milyon TL ve olağanüstü yedekler 28 Milyon TL dir. Dolayısıyla geçmiş yıllar zararını karşılayacak bilanço'da kaynak olarak $((29+28)-47)=10$ Milyon TL fazlalık olduğundan, dağıtılabilir net karın hesaplanmasında, yasal kayıtlar kapsamında dönem net karından düşülecek geçmiş yıllar zararları söz konusu olmayacaktır.	3 Puan
G= Yasal kayıtlara göre E*%5 dir.	Genel Kanuni Yedek Akçe (-)	1.637.500	6102 sayılı TTK'nın 519/1 maddesi kapsamında, yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçe olarak ayrılacaktır. Buna I. Tertip yedek akçe denilmektedir. Ödenmiş sermaye tutarının %20'si $(60*\%20=)12$ Milyon TL yapmaktadır. Verilere göre bilanço'da "540-Yasal Yedekler" olarak gösterilmiş olan kanuni yedek akçelerde, I. Tertip genel kanuni yedek akçenin toplam tutarı 10 Milyon TL dir. Dolayısıyla daha (12-10=)2 Milyon TL daha I. Tertip genel kanuni yedek akçe ayrılmalıdır. I. Tertip genel kanuni yedek akçe yasal kayıtlara göre oluşan vergi sonrası dönem net karı üzerinden, geçmiş yıllar karları üzerinden ayrılanlar dikkate alınarak, hesaplanacağından bu tutar $(32.750.000*\%5=)1.637.500$ TL olacaktır.	1.637.500	6102 sayılı TTK'nın 519/1 maddesi kapsamında, yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçe olarak ayrılacaktır. Buna I. Tertip yedek akçe denilmektedir. Ödenmiş sermaye tutarının %20'si $(60*\%20=)12$ Milyon TL yapmaktadır. Verilere göre bilanço'da "540-Yasal Yedekler" olarak gösterilmiş olan kanuni yedek akçelerde, I. Tertip genel kanuni yedek akçenin toplam tutarı 10 Milyon TL dir. Dolayısıyla daha (12-10=)2 Milyon TL daha I. Tertip genel kanuni yedek akçe ayrılmalıdır. I. Tertip genel kanuni yedek akçe yasal kayıtlara göre oluşan vergi sonrası dönem net karı üzerinden, geçmiş yıllar karları üzerinden ayrılanlar dikkate alınarak, hesaplanacağından bu tutar $(32.750.000*\%5=)1.637.500$ TL olacaktır.	Ortak puan öngörülmesi
H=E-F-G	NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI (=)	31.362.500	6362 sayılı SPK açısından dağıtılabilir dönem net karı, dönem karından düşülebiyecek geçmiş yıllar zararı ile hesaplanan I. Tertip kanuni genel yedek akçenin düşülmesi ile bulunacaktır.	31.112.500	Yasal kayıtlara göre dağıtılabilir dönem net karı, dönem karından düşülebiyecek geçmiş yıllar zararı ile hesaplanan I. Tertip kanuni genel yedek akçenin düşülmesi ile bulunacaktır.	1 Puan
K	Yıl İçinde Yapılan Bağışlar (+)	2.000.000	Verilere göre ortaklık esas sözleşmesi ve genel kurulun aldığı karar uyarınca 2023 hesap dönemi içerisinde 2 Milyon TL bağış yapılmıştır.	0	Bağışlar dikkate alınmayacaktır.	0

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

L=H+K	Bağışlar Eklendi Net Dağıtılabilir Dönem Kârı	33.362.500	6362 sayılı SPK açısından bağışlar eklendi haliyle dağıtılabilir dönem net karı (31.362.500 + 2.000.000=)33.362.500 TL olmaktadır.		31.112.500	Bağışlar dikkate alınmayacaktır.	
M= SPK açısından L*%10, Yasal kayıtlar açısından ödenmiş Sermaye*%5 dir.	Ortaklara Birinci Kâr Payı	3.336.250	6362 sayılı SPK açısından bağışlar eklendi haliyle esas sözleşme doğrultusunda dağıtılabilir dönem net karı üzerinden %10 oranında ortaklara birinci kâr payı/temettü ödenmelidir. Bu kar payı yasal zorunluluk olarak ödendiği için bunun ödenmesinde payların imtiyazlı olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır. Dolayısıyla ortaklara ödenecek I. Karpayı/temettü tutarı (33.362.500*%10=)3.336.250 TL olacaktır. Bu tutar ortaklara/pay sahiplerine dağıtılması gerekten asgari tutarın (3.000.000 TL) üzerinde olduğu ve bunun karşılansında yasal kayıtlarda mevcut dağıtılabilir dönem net karı olduğu için bir problem bulunmamaktadır.	1 Puan	3.000.000	6102 sayılı TTK açısından ise %5 olarak ortaklara ödenmesi gereken kar payı/temettü tutarı verilerde belirtildiği gibi ödenmiş sermaye üzerinden hesaplanacaktır. Yasal kayıtlara göre ortaklara dağıtılması zorunlu olan birinci kâr payı/temettü oranının asgari tutarı (60.000.000*%5=)3.000.000 TL olmaktadır	1 Puan
N=(H-M)*%5	İmtiyazlı Pay Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı	1.401.313	Verilere göre Ortaklığın esas sözleşmesi doğrultusunda, birinci kâr payı/temettü dağıtıldıktan sonra kalanın %5'i imtiyazlı pay sahiplerine dağıtılmaktadır. Burada dönem içerisinde yapılan bağışlar ortaklara ödenecek I. Karpayı/temettü tutarının hesaplanmasında dağıtılabilir dönem net karına eklenirken, bunun dışındaki kar dağıtımlarında dağıtılabilir dönem net karı bağışlar eklenmemiş haliyle dikkate alınmalıdır. Bağışlar eklenmemiş haliyle dağıtılabilir dönem net karı 31.362.500 TL olduğundan, imtiyazlı paylara dağıtılacak kar payı tutarı (31.362.500-3.336.250)*%5=)1.401.313 TL olarak hesaplanmalıdır.	2 Puan	0	Hesaplanması istenmiyor	0
O	Ortaklara İkinci Kâr Payı	20.000.000	2023 dönem net karının yasal sorumluluklardan sonra kalan 20.000.000 TL'sinin ortaklara/pay sahiplerine ikinci kar payı/temettü olarak dağıtımına karar verilmiştir.	0	0	Hesaplanması istenmiyor	0
Ö=(M+N+O)- (Ödenmiş sermaye*%5)* %10=	Genel Kanuni Yedek Akçe	2.173.756	6102 sayılı TTK'nın 519/2-c maddesine göre, pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödedikten sonra, kârda pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu genel kanuni yedek akçeye II. Tertip olarak eklenmelidir. Buna göre I. kar payı/temettü tutarını ve imtiyazlı paylara dağıtılan kar payı tutarını da dikkate aldığımızda toplam dağıtılan kar payı tutarı (3.336.250+1.401.313+20.000.000=)24.737.5 63 TL olmaktadır. Bu tutardan yasal kayıtlara göre ödenmiş sermayenin %5 olan ve her halükarda I. Kar payı/temettü olarak ortaklara/pay sahiplerine ödenmesi gereken (60.000.000*%5=)3.000.000 TL tutarını düşüp kalan tutarın %10'unu aldığımızda, ikinci tertip genel kanuni yedek akçe olarak ayrılması gereken tutar (24.737.563- 3.000.000)*%10=)2.173.756 TL olacaktır.	2 Puan	0	Hesaplanması istenmiyor	0
P=H- (M+N+O+Ö)	OLAĞANÜSTÜ YEDEK	4.151.181	Hesaplanması istenmiyor	0	0	Hesaplanması istenmiyor	

1 TL nominal bedelli 1 adet A ve B grubu paylara ödenecek kar payı tutarları ve oranları ise tablo olarak ifade edildiğinde ve puanlama tablosunda gösterildiğinde aşağıdaki gibi olacaktır.

Grubu	Toplam Dağıtılan Kâr Payı		Pay Adedi (b)	1 TL Nominal Değerli Paya İsalet Eden Kâr Payı		Gelir Vergisi Tevkifatı (%10) (d)	1 TL Nominal Değerli Paya İsalet Eden Kâr Payı		Öngörülen Puan
	Nakit (TL) (a)	Açıklama		Brüt Tutarı (a/b)=(c) (TL)	Oranı (%)		Net Tutarı (TL) (c- d)=(e)	Oranı	
A	3.734.938	A grubu imtiyazlı paylar sermayenin %10'una sahip oldukları için esas sözleşme doğrultusunda kendilerine doğrudan dağıtılan toplam kar payı tutarının dışında, diğer şekillerde dağıtılan kar paylarının %10'una sahip olmaktadır. Ortaklara dağıtılan I. Kar payı/temettü tutarının %10'u imtiyazlı paylara dağıtılmış olduğundan, bunların I. Kar payı/temettü tutarından aldıkları pay (3.336.250*%10=)333.625 TL olacaktır. II. Kar dağıtımından alacakları pay ise (20.000.000*%10=)2.000.000 TL olacaktır. Ayrıca Ortaklığın esas sözleşmesinde yapılan belirleme doğrultusunda imtiyazlı paylar için toplam 1.401.313 TL kar payı dağıtımı yapılmıştır. Böylece imtiyazlı A grubu payların aldığı toplam kar payı tutarı (333.625+2.000.000+1.401.313=)3.734.938 TL olacak, 1 adet paya düşen brüt kar payı tutarı (3.734.938/6.000.000=)0,6225 TL olacak, gelir vergisi tevkifatı oranı %10 olduğundan net kar payı tutarı (0,6225-(0,6225*%10)=)0,5602 TL, oranı ise %56,02 olarak hesaplanacaktır.	6.000.000	0,6225	62,25%	0,0622	0,5602	56,02%	3 Puan
B	21.002.625	Ortaklara dağıtımı yapılan I. ve II. Kar payı tutarlarından, A grubu imtiyazlı paylara isabet eden kısmı düşüldüğünde geriye kalan tutarlar B grubu paylara ilişkin kısmı verecektir. Buna göre bu tutar (20.000.000+3.336.250)-(2.000.000+333.625)=)21.002.625 TL olacaktır.	54.000.000	0,3889	38,89%	0,0389	0,3500	35,00%	2 Puan
Toplam	24.737.563		60.000.000	0,4123	41,23%	0,0412	0,3711	37,11%	

Cevap 4-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında, belirtilen örnek olayın “Piyasa bozucu eylemler” ve “Sermaye Piyasası Suçları” kapsamında değerlendirilerek, varsa tanımlı suç tipinin, cezasının belirtilmesi ve “Tedbirler” e ilişkin hükümlerin de dikkate alınarak, yapılanların/yapılabileceklerin/yapılması gerekenlerin açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 104 üncü maddesinde ““Piyasa bozucu eylemler” tanımlanmış olup buna göre;

“(1) Makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemler, bir suç oluşturmadığı takdirde, piyasa bozucu nitelikte eylem sayılır. Kurulca belirlenen piyasa bozucu eylemleri gerçekleştiren kişilere Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak, bu suretle menfaat temin edilmiş olması hâlinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Dolayısıyla piyasa bozucu eylemlerin, bir iş, oluş ve eylem ile tasarrufa bağlı olarak ortaya çıkması, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikte ancak 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’na göre “Sermaye Piyasası Suçları” kapsamında değerlendirilmeyecek şekilde olması gerekmektedir. Eğer söz konusu eylem ve işlemler “Sermaye Piyasası Suçları” kapsamında eylem ve işlem ise piyasa bozucu eylem niteliğinde de olsa Kanun’da tanımlı suç kapsamında ceza uygulanacaktır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “Sermaye Piyasası Suçları” ana başlığı altında 106 ncı maddesinde “Bilgi suistimali” düzenlenmiştir. Buna göre;

“(1) Doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış bilgilere dayalı olarak ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden;

- a) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri,*
- b) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,*
- c) İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,*
- ç) Bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler,*
- d) Sahip oldukları bilginin bu fıkrafta belirtilen nitelikte bulunduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişiler,*

üç yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Dolayısıyla yapılan belirlemeler doğrultusunda, bilgi suiistimali suçunun oluşması için sermaye piyasası aracının fiyatını ve yatırımcıların kararını etkileyecek düzeyde henüz kamuya paylaşılmamış olan bilginin elde edilmesi, öğrenilmesi doğrultusunda, sermaye piyasası araçları üzerinde işlem yaparak menfaat temin edilmesi gerekmektedir. Eğer kamuya paylaşılmayan içsel bilgi öğrenilmiş

olsa bile sermaye piyasası aracı üzerinde işlem yapılmamışsa, işlem yapılmış olsa bile menfaat temin edilmemiş ise bilgi suistimali oluşmayacaktır. Bu takdirde eylem ve işlem piyasa bozucu eylem kapsamında değerlendirilebilecektir. Söz konusu suçun işlenmesi halinde üç yıldan beş yıla kadar hapis veya elde edilen menfaatin iki katından az olamayacak şekilde adli para cezası uygulanacaktır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "*Sermaye Piyasası Suçları*" ana başlığı altında 107 nci maddesinde "*Piyasa dolandırıcılığı*" düzenlenmiştir. Buna göre;

"(1) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz.

(2) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayan ve bu suretle menfaat sağlayanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

(3) Birinci fıkrada tanımlanan suçu işleyen kişi pişmanlık göstererek, beş yüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, elde ettiği veya elde edilmesine sebep olduğu menfaatin iki katı miktarı kadar parayı, Hazineye;

a) Henüz soruşturma başlamadan önce ödediği takdirde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

b) Soruşturma evresinde ödediği takdirde, verilecek ceza yarısı oranında indirilir.

c) Kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödediği takdirde, verilecek ceza üçte biri oranında indirilir." Şeklinde hüküm altına alınmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 107 nci maddesinde düzenlenen piyasa dolandırıcılığı suçu diğer taraftan manipülasyon yapmak olarak adlandırılmakta, maddenin birinci bendi hükümleri doğrultusunda işlem bazlı piyasa dolandırıcılığı, ikinci bendi hükümleri doğrultusunda ise bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı olarak tasnif edilmektedir.

107/1 e göre, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler hakkında 3 yıldan 5 yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası verileceği, ancak bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarının suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamayacağı, hükme bağlanmıştır. Buna göre yapılan işlemin sermaye piyasası araçlarının fiyatlarında, fiyat değişimlerinde, arz ve taleplerinde yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırabilecek nitelikte işlem yapılması, örneğin kendinden kendine işlemler şeklinde alıcı ve satıcının aynı olduğu veya yapılan anlaşma kapsamında bir grubun ortak hareketi ile alım ve satım, emir iptali işlemlerinin tesis edildiği durumlar gibi alım, satım, emir iptali işleminin yapay ve hileli olması vb. durumların söz konusu olması gerekmektedir. Ancak işlem bazlı piyasa dolandırıcılığı suçunun sonucu sermaye piyasası araçlarının fiyatının etkilenmesi tehlikesidir. Bu tehlikenin varlığı suçun oluşumunda yeterli olup amaç hasıl olmamış olsa bile buna teşebbüs edilmesi suçun oluşumunu sağlayabilecektir. Söz konusu suçun tesisi ile amaçlanan sermaye piyasası araçlarının fiyatlarının, fiyat değişimlerinin, arz ve taleplerinin yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandıracak şekilde etkilenmesine yönelik işlem gerçekleştiren kişilerin cezalandırılmasıdır.

Bu suçun oluşumunda menfaat sağlanması şart olmayıp, menfaat sağlanması adli para cezasının uygulanmasında belirleyici olmaktadır. Menfaat sağlanmasında, failin mal varlığında bir artışın meydana gelmesinin yanı sıra bir zarardan korunma da menfaat olarak değerlendirilmektedir. Yine

suçun oluşumuna ilişkin yalan ve yanlış izlenim uyandıran işlemlerin büyüklüğü konusunda herhangi bir alt veya üst sınır bulunmamaktadır. Bir çok işlem ve/veya tek bir işlem bu suçun oluşumuna neden olabilecektir. Ayrıca 107/3 e göre bu suçu işleyenler pişmanlık hükümlerinden yararlanabilecektir.

107/2 e göre yapılan piyasa dolandırıcılığı ise bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı olarak nitelendirilmekte ve buna göre, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi, söylenti çıkarılması, haber verilmesi, yorum yapılması veya rapor hazırlanması ya da bunların yayılması olarak sayılmıştır. Söz konusu suçun maddi unsurunun oluşabilmesi için bilgi, söylenti, haber, yorum veya raporun yalan, yanlış veya yanıltıcı olması ve bu suretle menfaat sağlanmış olması gerekmektedir. Yapılan işlem sonucunda menfaat temini yoksa suç oluşmayacaktır. Yine suçun oluşumunda kasıt unsuru aranmaktadır.

Yapılan işlemler ve eylemler 107/1 ve 2 'ye göre suç oluşturmadığı takdirde, söz konusu işlemler ve eylemler Kanunun 104 üncü maddesi kapsamında piyasa bozucu eylemler olarak değerlendirilebilecektir.

Gerçek ve tüzel kişinin/kişilerin fiili bilgi suistimali ve/veya piyasa dolandırıcılığı suçunu oluşturmuyorsa da Kanunun 104 üncü maddesi doğrultusunda piyasa bozucu eylem kapsamında değerlendirilip idari para cezası ile cezalandırılabilir. Piyasa bozucu eylemlerde idari cezayı uygulama yetkisi Sermaye Piyasası Kurulu'ndadır. Kurul, piyasa bozucu eylem gerçekleştiren kişilere 20 bin TL ile 500 bin TL arasında idari para cezası uygulayabilir. Ancak eylem sonucunda menfaat edilmiş olması hâlinde idari para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamayacaktır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Tedbirler" ana başlığı altındaki 101 inci maddesinde "Bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı incelemelerinde uygulanacak tedbirler" düzenlenmiştir. Buna göre;

"(1) Kurul, 106 ncı ve 107 nci maddelerde sayılan fiilleri işlediğine dair makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri ile ilgili sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak;

- a) Borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması,*
- b) Takas yöntemlerinin değiştirilmesi,*
- c) Kredili alım, açığa satış, ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin sınırlamalar getirilmesi,*
- ç) Teminat yükümlülüğü getirilmesi veya yükümlülüğün değiştirilmesi,*
- d) Farklı pazar veya piyasalarda işlem görmesi veya farklı işlem esaslarının belirlenmesi,*
- e) Piyasa verilerinin dağıtım kapsamının sınırlanması,*
- f) İşlem veya pozisyon limiti getirilmesi,*

dâhil piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(2) Kurul, 22 nci madde uyarınca kendi paylarını satın almak üzere bir programın uygulamaya konulması hâlinde, ilgili halka açık ortaklıkların yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile diğer ilgili kişilerin söz konusu halka açık ortaklığın paylarında işlem yapmasına sınırlama getirebilir." Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Dolayısıyla maddenin verdiği yetki dahilinde, Sermaye Piyasası Kurulu Kanunun 106 ncı ve 107 nci maddelerinde düzenlenen bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı suçlarının varlığı halinde, yukarıda sayılanlar ve bunların dışında piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri alabilecek ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleyebilecektir. Bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, "Bilgi Suistimali Ve Piyasa Dolandırıcılığı

İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)” inde detaylı olarak belirlenmiş bulunmaktadır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “*Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri*” başlıklı 114 üncü maddesinde; “(1) 106 ncı ve 107 nci maddelerde tanımlanan suçların bir tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi hâlinde ilgili tüzel kişi hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Dolayısıyla bu suçun bir tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi hâlinde ilgili tüzel kişi hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacaktır. Tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri 5237 sayılı TCK’nın 60. maddesinde düzenlenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “*Yazılı başvuru ve özel soruşturma usulleri*” başlıklı 115 inci maddesinde;

“(1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir.

(2) Başvuru üzerine kamu davası açılması hâlinde iddianamenin kabulü ile birlikte, bir örneği

Kurula tebliğ edilir ve Kurul aynı zamanda katılan sıfatını kazanır.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Buna göre Kanunun 106 ve 107 inci maddelerinde tanımlı suçu işleyenler, tüzel kişilerde suçu işleyen ve/veya yetkilileri (sorumlular) hakkında cezai soruşturma yapılması için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulması gerekmektedir. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğinde yani soruşturmanın başlaması için gerekli koşul niteliğindedir. Yapılan başvuru ve kamu davası açılması durumunda iddianamenin kabulü ile birlikte, bir örneği Sermaye Piyasası Kurulu’na tebliğ edilir ve Kurul aynı zamanda kovuşturma aşamasında davaya katılan sıfatını kazanır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “*Bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan hâller*” başlıklı 108 inci maddesinde;

“(1) Aşağıdaki hâller bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı sayılmaz:

a) TCMB ya da yetkilendirilmiş başka bir resmî kurum veya bunlar adına hareket eden kişiler tarafından para, döviz kuru, kamu borç yönetim politikalarının uygulanması veya finansal istikrarın sağlanması amacıyla işlem yapılması

b) Kurul düzenlemelerine göre uygulanan geri alım programları, çalışanlara pay edindirme programları ya da ihraççı veya bağlı ortaklığının çalışanlarına yönelik diğer pay tahsis edilmesi

c) Kurulun bu Kanun kapsamındaki fiyat istikrarını sağlayıcı işlemlere ve piyasa yapıcılığına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak icra edilmeleri kaydıyla, münhasıran bu araçların piyasa fiyatının önceden belirlenmiş bir süre için desteklenmesi amacıyla sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının yapılması yahut emir verilmesi veya emir iptal edilmesi” şeklinde belirlemeler yapılmıştır.

Buna göre, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 106 ve 107 nci maddelerinde tanımlı suç tipleri, yukarıda belirlenen nedenlerden dolayı oluşmuşsa suçun kendisi oluşmayacaktır.

Yukarıda yapılan yasal mevzuat kapsamında;

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

“Bir bankanın iştiraki aracı kurumu vasıtasıyla Borsa İstanbul A.Ş.’de ortaklık payı/hisse senedi alım satımı yapan ve temettü geliri elde eden vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ, %20 oranında payları halka açık olan ve Borsa İstanbul A.Ş. anapazarda işlem gören 500.000.000 TL ödenmiş sermayeli Gümüşdağı Maden Arama ve İşletme A.Ş.’nin her biri 1 TL nominal bedelli 500.000.000 adet payının borsada işlem gören 60.000.000 adedini, 17/3/2023 tarihinden başlamak suretiyle alım emri vererek otuz günlük süreç içerisinde borsada 1 adet pay için oluşan ortalama 10 TL piyasa alım fiyatından satın almıştır. Ahmet GÖRGÜLÜ, satın alımı tamamladığı tarihten sonra sosyal medya vasıtalarını ve diğer iletişim kanallarını kullanmak suretiyle, “Gümüşhan Maden Arama ve İşletme A.Ş.’nin arama sahalarında yeni rezerv alanları keşfettiğini, bu şirketin çok büyük bir gelir artışı yaşayacağını, sonraki dönemler muhtemel temettü ödemesinin geçmiş dönemlere göre 5-10 kat daha fazla olacağını ve bu şirketin hisselerinin kaçırılmaması gerektiğini” beyan eder mahiyette şirketin paylarının değerini etkileyecek şekilde açıklamalarda bulunmuş ve oluşan talep sonucu şirketin hisseleri olağanüstü bir şekilde yükselmiştir. Ahmet GÖRGÜLÜ, 20/6/2023 tarihinde satım emri vererek 10 günlük süreçte borsada oluşan ortalama 24 TL üzerinden payların tamamını satmıştır. Bu satım süreci sonunda şirketin borsada oluşan 1 adet payının piyasa alım ve satım ve ikinci seans kapanış fiyatı 13 TL’ye düşmüştür. Sermaye Piyasası Kurulu yaptırdığı araştırma ve inceleme sonucu söz konusunun şirketin 1 adet payının borsa ikinci seans kapanış fiyatının normal koşullarda 19/6/2023 tarihi itibarıyla en fazla 14 TL olması gerektiği, önceki 3 aylık ve devam eden 11 günlük süreçte de bunun üzerinde bir alım ve satım fiyatının söz konusu olamayacağı sonuç ve kanaatine varmıştır.”

Vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ’nün işlem ve eylemleri, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 104 üncü maddesinde tanımlı piyasa bozucu eylemler, sermaye piyasası suçları açısından 106’ncı maddesinde tanımlı bilgi suistimali, 107 inci maddesinde tanımlı piyasa dolandırıcılığı yönüyle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ’nün almış olduğu payın toplam miktarı şirketin halka açıklık oranına göre $(60.000.000/500.000.000=)\%12$ dir. Yani %20’si halka açık olan Gümüşdağı Maden Arama ve İşletme A.Ş.’nin %12 halka açık paylarını toplamış ve halka açık paylarının çoğunluğunu ele geçirmiştir. Vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ, payları topladıktan sonra sosyal medya vasıtalarını ve diğer iletişim kanallarını kullanmak suretiyle Gümüşhan Maden Arama ve İşletme A.Ş. hakkında bir takım bilgi, yorum, iddialar, temenni ve tavsiyeler ileri sürmüştür.

Örnekte Vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ’nün bilgi, yorum, iddia, temenni ve tavsiyelerinin dayanağı/kaynağı hakkında bilgi verilmemiştir. Ahmet GÖRGÜLÜ bu bilgilere doğrudan vakıf olabilecek bir kişi de değildir. Buna göre Ahmet GÖRGÜLÜ’nün yaptığı işlem 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 106 inci maddesinde tanımlı olan bilgi suiistimali kapsamında değerlendirilemeyecektir. **(2 puan)** Yine Ahmet GÖRGÜLÜ’nün yaptığı işlem ve eylemi sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapmak, emir vermek, emir iptal etmek, emir değiştirmek veya hesap hareketleri gerçekleştirmek şeklinde de değildir. Ahmet GÖRGÜLÜ gerçek manada borsada işlem yapmış olup işlem bazlı bir yapay ve hilecilik söz konusu olmamış, buna yönelik bir teşebbüs dede bulunmamıştır. Buna göre Ahmet GÖRGÜLÜ’nün yaptığı işlem 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 107/1 inci maddesinde tanımlı olan işlem bazlı piyasa dolandırıcılığı suçu da değildir. **(2 puan)**

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 107/2 inci maddesine göre, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi, söylenti çıkarılması, haber verilmesi, yorum yapılması veya rapor hazırlanması ya da bunların yayılması bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı olarak nitelendirilmiştir. Söz konusu suçun maddi unsurunun oluşabilmesi için bilgi, söylenti, haber, yorum veya raporun yalan,

yanlış veya yanıltıcı olması ve bu suretle menfaat sağlanmış olması gerekmektedir. Yapılan işlem sonucunda menfaat temini yoksa suç oluşmayacaktır. Yine suçun oluşumunda kast unsuru aranmaktadır.

Örnekte vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ işlem ve eylem sonucunda bir menfaat temin etmiştir. Ancak Ahmet GÖRGÜLÜ'nün iddia, bilgi, yorum, temenni ve tavsiyelerinin yanlış ve doğru olup olmadığı konusunda bilgi verilmemiştir. İddia, bilgi, yorum, temenni ve tavsiyelerin doğru olması halinde vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ Kanunun 107/2 inci maddesinde tanımlı suçu işlememiş olacaktır. **(1 puan)** Bu durumda Ahmet GÖRGÜLÜ'nün işlem ve eylemi Kanunun 104 üncü maddesinde tanımlı olan makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsanın güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemi kapsamında olacak, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Ahmet GÖRGÜLÜ'ye yirmi bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilecek ancak Ahmet GÖRGÜLÜ söz konusu işlem ve eyleminden $((24-14)*60.000.000=)$ 600.000.000 TL menfaat temin etmiş olduğundan, uygulanacak idari para cezası $(600.000.000*2=)$ 1.200.000.000 TL olacaktır. **(2 puan)**

Ancak Ahmet GÖRGÜLÜ'nün iddia, bilgi, yorum, temenni ve tavsiyelerinin yanlış olması halinde, vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ Kanunun 107/2 inci maddesinde tanımlı suçu işlemiş olacaktır. Çünkü Ahmet GÖRGÜLÜ kazanç elde etmek amacıyla yanlış ve kurmaca iddia, bilgi, yorum, temenni ve tavsiyelerde bulunmuş ve bunun sonucunda menfaat temin etmiştir. Bu durumda vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır. **(2 puan)**

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 115 inci maddesinde yapılan belirlemeler uyarınca, Kanunun 106 ve 107 inci maddelerinde tanımlı suçu işleyenler, tüzel kişilerde suçu işleyen ve/veya yetkilileri (sorumlular) hakkında cezai soruşturma yapılması için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulması gerekmektedir. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğinde yani soruşturmanın başlaması için gerekli koşul niteliğindedir. Yapılan başvuru ve kamu davası açılması durumunda iddianamenin kabulü ile birlikte, bir örneği Sermaye Piyasası Kurulu'na tebliğ edilir ve Kurul aynı zamanda kovuşturma aşamasında davaya katılan sıfatını kazanır. Dolayısıyla Ahmet GÖRGÜLÜ'nün 107/2 inci maddesi kapsamında soruşturulması ve yargılanması için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulacaktır. **(2 puan)**

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Tedbirler" ana başlığı altındaki 101 inci maddesinde "*Bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı incelemelerinde uygulanacak tedbirler*" düzenlenmiştir. Buna doğrultuda sermaye Piyasası Kurulu tarafından vatandaş Ahmet GÖRGÜLÜ hakkında;

- Borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması, **(1 puan)**
- Takas yöntemlerinin değiştirilmesi, **(1 puan)**
- Kredili alım, açığa satış, ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin sınırlamalar getirilmesi, **(1 puan)**
- Teminat yükümlülüğü getirilmesi veya yükümlülüğün değiştirilmesi, **(1 puan)**
- Farklı pazar veya piyasalarda işlem görmesi veya farklı işlem esaslarının belirlenmesi, **(1 puan)**
- İşlem veya pozisyon limiti getirilmesi, **(1 puan)**

şeklinde tedbirler uygulayabilecektir.

Ayrıca maddenin verdiği yetki dahilinde, Sermaye Piyasası Kurulu Kanunun 106 ncı ve 107 nci maddelerinde düzenlenen bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı suçlarının varlığı halinde,

yukarıda sayılanlar ve bunların dışında (depo şartı getirilmesi, emir iletim kanallarının kısıtlanması vb.) gibi piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri alabilecek ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleyebilecektir. Bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, “Bilgi Suistimali Ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)” inde detaylı olarak belirlenmiş bulunmaktadır.

Cevap 5-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kanunun verdiği yetki dahilinde yayımlanan Özel Durumlar Tebliği (II-15.1) kapsamında; “Kamunun aydınlatılmasında özel durumlar” a ilişkin olarak “İçsel Bilgilere İlişkin Esaslar” a göre, “İçsel bilgilerin açıklanması” ile “İçsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenmesi” ne ilişkin usul ve esasların açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Esaslar” ana başlıklı altındaki “Kamunun aydınlatılmasında özel durumlar” başlıklı 15 inci maddesinde;

“(1) Sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmeler, ihraççılarca veya ilgili taraflarca kamuya açıklanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen bilgi, olay ve gelişmelerin kamuya açıklanması, ilgili ihraççıya bildirim, istisnai hâllerde açıklamanın ertelenmesi veya açıklama yapılmamasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun verdiği yetki dahilinde yayımlanan Özel Durumlar Tebliği (II-15.1)’nin “İçsel Bilgilere İlişkin Esaslar” ana başlıklı ikinci bölümünün 5 inci maddesinde “İçsel bilgilerin açıklanması” düzenlenmiştir. Buna göre;

“(1) İçsel bilgiler ve bu bilgilere ilişkin daha önce kamuya açıklanan hususlardaki değişiklikler ortaya çıktığında veya öğrenildiğinde ihraççılar tarafından açıklama yapılır.

(2) İçsel bilgilerin, ihraççıların bilgisi dışında, ihraççıların doğrudan veya dolaylı olarak toplam oy haklarında veya sermayesinde %10 veya daha fazla paya veya söz konusu orana bağlı olmaksızın yönetim kurulu üyesi seçme veya aday gösterme hakkı veren imtiyazlı payların %10 veya daha fazlasına sahip kişiler tarafından öğrenilmesi durumunda, ilgili kişiler tarafından söz konusu içsel bilgilere ilişkin kamuya açıklama yapılır.

(3) İçsel bilgilerin bir ihraççı veya onun namına ya da hesabına hareket eden bir kişi tarafından işi veya görevinin olağan ifası sırasında üçüncü kişilere açıklanması halinde, bu bilgiler ihraççı tarafından kamuya açıklanır.

(4) İçsel bilgilere erişimi olan kişinin, yasal bir düzenleme, esas sözleşme veya özel bir sözleşme gereğince içsel bilgileri gizli tutma yükümlülüğü varsa; bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri bu kişiler hakkında uygulanmaz.

(5) Kurulun finansal tablolara ilişkin düzenlemelerinde yer alan tanımlar çerçevesinde ihraççının ana ortaklığı ve bağlı ortaklıklarının faaliyetlerinde, finansal yapılarında ve yönetim/sermaye ilişkilerinde bir değişikliğin ortaya çıkması ve bu değişikliğin ihraççının faaliyetlerinde, finansal ve yönetim/sermaye yapısında önemli bir değişiklik meydana getirmesi durumunda; ihraççı tarafından bu madde hükümleri çerçevesinde kamuya açıklama yapılır.” Şeklinde belirleme yapılmıştır. Buna göre;

- İçsel bilgiler ve bu bilgilere ilişkin daha önce kamuya açıklanan hususlardaki değişiklikler ortaya çıktığında veya öğrenildiğinde ihraççılar tarafından açıklama yapılması gerekmektedir. **(2 puan)**
- İçsel bilgilerin, ihraççıların bilgisi dışında, ihraççıların doğrudan veya dolaylı olarak toplam oy haklarında veya sermayesinde %10 veya daha fazla paya veya söz konusu orana bağlı olmaksızın yönetim kurulu üyesi seçme veya aday gösterme hakkı veren

imtiyazlı payların %10 veya daha fazlasına sahip kişiler tarafından öğrenilmesi durumunda, ilgili kişiler tarafından söz konusu içsel bilgilere ilişkin kamuya açıklama yapılmalıdır. (2 puan)

- İçsel bilgilerin bir ihraççı veya onun namına ya da hesabına hareket eden bir kişi tarafından işi veya görevinin olağan ifası sırasında üçüncü kişilere açıklanması halinde, bu bilgiler ihraççı tarafından kamuya açıklanmalıdır. (2 puan)
- İçsel bilgilere erişimi olan veya kendisine açıklama yapılan veya içsel bilgiyi öğrenen kişinin, yasal bir düzenleme, esas sözleşme veya özel bir sözleşme gereğince içsel bilgileri gizli tutma yükümlülüğü varsa; yukarıda ikinci ve üçüncü bent olarak ifade edilen açıklamaya ilişkin hükümler uygulanmayacaktır. (2 puan)
- Kurulun finansal tablolara ilişkin düzenlemelerinde yer alan tanımlar çerçevesinde ihraççının ana ortaklığı ve bağlı ortaklıklarının faaliyetlerinde, finansal yapılarında ve yönetim/sermaye ilişkilerinde bir değişikliğin ortaya çıkması ve bu değişikliğin ihraççının faaliyetlerinde, finansal ve yönetim/sermaye yapısında önemli bir değişiklik meydana getirmesi durumunda; ihraççı tarafından kamuya açıklama yapılmalıdır. (2 puan)

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun verdiği yetki dahilinde yayımlanan Özel Durumlar Tebliği (II-15.1)'nin "İçsel Bilgilere İlişkin Esaslar" ana başlıklı ikinci bölümünün 6 ncı maddesinde "İçsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenmesi" düzenlenmiştir. Buna göre;

"(1) İhraççı; sorumluluğu kendisine ait olmak üzere, meşru çıkarlarının zarar görmemesi için içsel bilgilerin kamuya açıklanmasını, yatırımcıların yanıltılmasına yol açmaması ve bu bilgilerin gizli tutulmasını sağlayabilecek olması kaydıyla erteleyebilir.

(2) İçsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenme sebepleri ortadan kalkar kalkmaz, ihraççılar söz konusu içsel bilgileri bu Tebliğde yazılı olan esaslara uygun şekilde kamuya açıklar. Yapılacak açıklamada erteleme kararı ve bunun temelindeki sebepler belirtilir. Kurul, gerekli gördüğü takdirde, erteleme sebeplerinin yerinde olup olmadığını incelemeye yetkilidir. Açıklanması ertelenen içsel bilgiye konu olan olayın gerçekleşmemesi durumunda açıklama yapılmayabilir.

(3) İhraççılar açıklanması ertelenen içsel bilgilerin gizliliğini sağlamak ve bu bilgilere erişimi kontrol etmekle yükümlüdür. Bu kapsamda ihraççılar;

a) İçsel bilgilere erişimi olan kişiler listesinde yer alanlar haricindeki kişilerin bu bilgilere erişimini önleyecek etkin düzenlemeler yapmak,

b) İçsel bilgilere erişimi olan kişilerin içsel bilgiler ile ilgili olarak Kanun ve ilgili mevzuatta yer alan yükümlülükleri kabul etmesini ve bu bilgilerin kötüye kullanımı veya yayılması ile ilgili yaptırımlardan haberdar olmasını sağlayacak gerekli önlemleri almak,

c) İçsel bilgilerin gizliliğinin sağlanamaması halinde açıklanmasını sağlamak, zorundadır.

(4) Ertelemenin ihraççının meşru çıkarlarının korunmasına olan etkisi, yatırımcıların yanıltılması riskini oluşturmadığı ve erteleme süresince bu bilginin gizliliğinin korunması için alınan tedbirler yönetim kurulu kararına bağlanır veya yönetim kurulu tarafından yetki verilmiş ise belirtilen hususlar hakkında yetki verilen kişinin yazılı onayı alınır.

(5) 5 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen durumlarda, anılan kişiler de bu maddede yer alan erteleme hakkından yararlanabilir. Bu kişiler tarafından ihraççıya yapılacak bildirim üzerine bu maddenin dördüncü fıkrası hükmü uygulanır." Şeklinde düzenleme yapılmıştır. Buna göre;

- İhraççı; sorumluluğu kendisine ait olmak üzere, meşru çıkarlarının zarar görmemesi için içsel bilgilerin kamuya açıklanmasını, yatırımcıların yanıltılmasına yol açmaması ve bu bilgilerin gizli tutulmasını sağlayabilecek olması kaydıyla erteleyebilecektir. (2 puan)
- İçsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenme sebepleri ortadan kalkar kalkmaz, ihraççılar söz konusu içsel bilgileri Özel Durumlar Tebliği (II-15.1)'nde yazılı olan

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

esaslara uygun şekilde kamuya açıklamalı, yapılacak açıklamada erteleme kararı ve bunun temelindeki sebepler belirtilmelidir. Kurul, gerekli gördüğü takdirde, erteleme sebeplerinin yerinde olup olmadığını incelemeye yetkili olup, açıklanması ertelenen içsel bilgiye konu olan olayın gerçekleşmemesi durumunda açıklama yapılmayabilecektir. **(2 puan)**

- İhraççılar açıklanması ertelenen içsel bilgilerin gizliliğini sağlamak ve bu bilgilere erişimi kontrol etmekle yükümlüdür. **(1 puan)** Bu kapsamda ihraççılar;
-İçsel bilgilere erişimi olan kişiler listesinde yer alanlar haricindeki kişilerin bu bilgilere erişimini önleyecek etkin düzenlemeler yapmak, **(1 puan)**
-İçsel bilgilere erişimi olan kişilerin içsel bilgiler ile ilgili olarak Kanun ve ilgili mevzuatta yer alan yükümlülükleri kabul etmesini ve bu bilgilerin kötüye kullanımı veya yayılması ile ilgili yaptırımlardan haberdar olmasını sağlayacak gerekli önlemleri almak, **(1 puan)**
-İçsel bilgilerin gizliliğinin sağlanamaması halinde açıklanmasını sağlamak, zorundadır. **(1 puan)**
- Ertelemenin ihraççının meşru çıkarlarının korunmasına olan etkisi, yatırımcıların yanıltılması riskini oluşturmadığı ve erteleme süresince bu bilginin gizliliğinin korunması için alınan tedbirler yönetim kurulu kararına bağlanmalı veya yönetim kurulu tarafından yetki verilmiş ise belirtilen hususlar hakkında yetki verilen kişinin yazılı onayı alınmalıdır. **(2 puan)**
- Özel Durumlar Tebliği (II-15.1)'nin 5 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen, *içsel bilgilerin, ihraççıların bilgisi dışında, ihraççıların doğrudan veya dolaylı olarak toplam oy haklarında veya sermayesinde %10 veya daha fazla paya veya söz konusu orana bağlı olmaksızın yönetim kurulu üyesi seçme veya aday gösterme hakkı veren imtiyazlı payların %10 veya daha fazlasına sahip kişiler tarafından öğrenilmesi durumunda, ilgili kişiler tarafından söz konusu içsel bilgilere ilişkin kamuya açıklama yapılmalıdır*, hükmü kapsamında, açıklama yapması gereken söz konusu kişilerde erteleme hakkından yararlanabilecektir. Bu kişiler tarafından ihraççıya yapılacak bildirim üzerine, ertelemenin ihraççının meşru çıkarlarının korunmasına olan etkisi, yatırımcıların yanıltılması riskini oluşturmadığı ve erteleme süresince bu bilginin gizliliğinin korunması için alınan tedbirler yönetim kurulu kararına bağlanmalı veya yönetim kurulu tarafından yetki verilmiş ise belirtilen hususlar hakkında yetki verilen kişinin yazılı onayı alınmalıdır. **(2 puan)**